

20 Ожшободил

НЕДЕЉНИ РОДНОЈ ФРОНТ РАДА

БРОЈ 95 ГОД. П

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПЕТКА

БЕОГРАД, 27 СЕПТЕМБАР 1946

ВЛАЖКОВИЋЕВА 8, ТЕЛ. 23-003 И 20-443

ЦЕНА ОВОМ БРОЈУ 2 ДИН

РЕЧИ ГЕНЕРАЛИСИМУСА СТАЉИНА ОДЛУЧНИ ПРИЛОГ МИРУ

Да би се схватила изванредна важност одговора генералисимуса Стаљина на питања енглеског новинара Александра Верта, потребно је имати на уму целокупну политичку ситуацију у свету у току последњих месеци, јер свих седам питања улазе непосредно у језгро најосетљивијих међународних проблема.

На свако од постављених питања генералисимус Стаљин одговорио је тако јасно и одређено, да је његов став оставио врло дубок утисак и изазвао огроман одјек широм целог света.

Од завршетка рата ушло је већ било у обичај да приликом свакога састанка савезничких државника реакционарна штампа западних сила подигне галаму претсказујући неотклониве неспоразуме и блиске оштре сукобе између англо-америчких држава с једне и Совјетскога Савеза са друге стране. Тако је та штампа прорицада неуспех и потпун разлаз и конференцији у Потсдаму, и оној у Сан-Франциску, и Скупштини Организације Уједињених нација и свима заседањима Савета безбедности и Савета министара спољних послова. Иако су се ова претсказања редовно показивала неумесна, иста игра настављала се упорно, увек по истом плану и са истим методама.

Најдуже се отишло са кампањом таквога смера, започетом уочи састанка Конференције мира у Паризу. Органи америчких магната штампе воде ово врзино коло, али за њима није далеко заостала ни реакционарна штампа других земаља, нарочито Енглеске и Француске.

У мање-више развијеном облику та штампа тврди да између Совјетскога Савеза и западних сила не може доћи до споразума и да се свет већ налази у опасности од новог рата. Да би то доказала истиче како Совјетски Савез тобож води империјалистичку политику; како жели да искористи Немачку против западних држава; како политику комунистичких странака Западне Европе диктује Москва; како се Совјети плаше капиталистичког заокружавања и томе слично.

Свакоме пажљивоме посматрачу јасно је да се овом кампањом иде на то да се створи налета атмосфера и узурјаност у свету. У томе се донекле и успело. У Америци су алармантне вести недавно биле узеле толике размере, да су неки листови Херстовог труста већ били почели јавно препоручивати употребу атомске бомбе.

Ове смутње изазвале су озбиљну забринутост народних маса у свима земаљама, нарочито у Америци где је кампања најобезбиднија. Добронамерни политичари схватили су да је крајње време учинити крај овој опасној игри. Нажалост став који су делегације западних сила на Конференцији мира заузеле такав је, као да оне више воде рачуна о изазивачкој кампањи смутљиваца него о расположењу својих народа.

Услед свега тога у Сједињеним Државама јавно се читав покрет против изазивача нових спорова и против „атомске дипломатије“. Говор министра Валаса, у коме је он отворено иступио против званичне америчке политике, и његова оставка јасно показује незадовољство и у самој владајућој демократској странци. У Великој Британији знатан део претставника владе, лабуристичке странке оштро критикује званичну Бевинову политику. У Француској је Леон Блум остао у мањини на конгресу своје сопствене странке углавном због антисовјетске и анти-

комунистичке политике коју води.

Питања која је генералисимус Стаљину поставио Александар Верт очевидно су имала за циљ да покажу ко је у праву: они који размахују ратним страшилом или они који проповедају споразум, и мир.

Генералисимус Стаљин стао је одлучно на страну мира:

„Ја не верујем у стварну опасност новог рата“, рекао је он у самоме почетку одговора на прво питање енглеског новинара.

Затим је врло јасно и убедљиво објаснио какви су циљеви оних који данас галаме о „новом рату“. Они би желели једним махом да постигну троструки резултат. У спољној политици мисле да ће, плашећи свет ратом, лакше извући веће уступке. У унутрашњој политици циљ им је да ратном опасношћу оправдају продржење ратних буџета и одлагање демобилизације, која би повећала незапосленост.

У осталим својим одговорима генералисимус Стаљин очевидно је показао неоснованост свих тврђења којима се иде за тим да се докаже како споразум између великих савезничких сила није остварљив.

О „капиталистичком окружењу“ Совјетског Савеза рекао је да оно није могуће, чак ако га Сједињене Државе и Велика Британија желе, што он не тврди.

О искоришћавању Немачке против Западне Европе казао је да је то искључено, јер би аначило отступање Совјетског Савеза од својих основних националних интереса.

Тврђење да Москва диктује политику комунистичких партија Западне Европе генералисимус Стаљин назвао је апсурдним и потсетио да је оно позамјенено из пропалог Хитлеровог и Гебелсовог арсенала.

На питање да ли верује у могућност пријатељске и трајне сарадње између Совјетског Савеза и западних демократија генералисимус Стаљин одговорио је одлучно:

„Безусловно верујем“.

Потврдио је затим да сматра да би хитна евакуација свих америчких трупа из Кине претстављала животну непоходност за будући мир, па је онда о атомској бомби рекао поред осталог:

„Атомске бомбе намењене су за застрашивање људи слабих нерава, али оне не могу да одлуче судбину рата, јер атомске бомбе никако нису довољне за ову сврху“.

Као закључак свих одговора генералисимус Стаљина могу се узети речи којима је завршио одговор на прво Вертово питање:

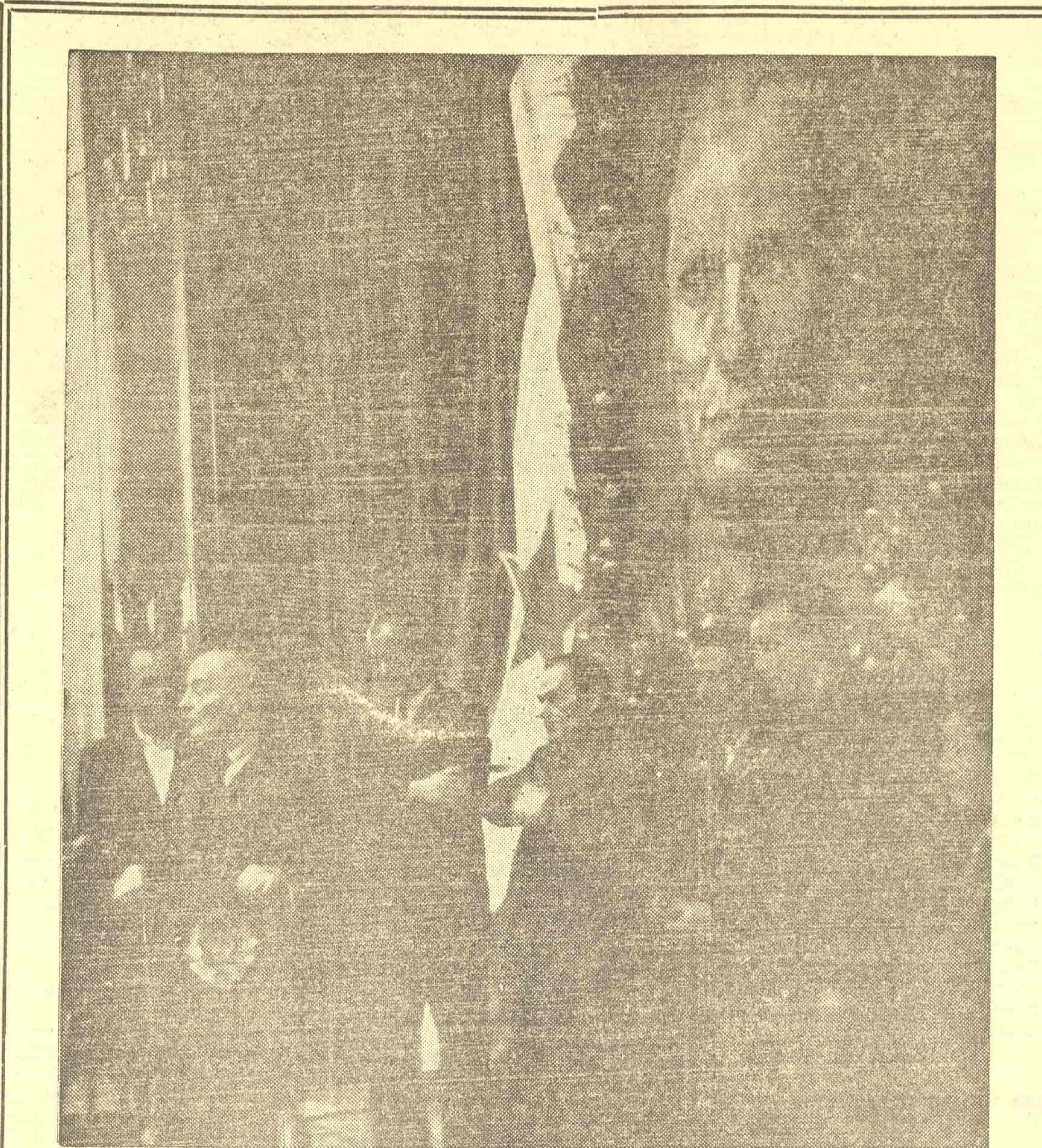
„Треба строго разликовати галаму о „новом рату“ која се сада диже и стварну опасност „новог рата“ која данас не постоји“.

Сталожени и мирни, али у исто време одлучни и неумитни одговори генералисимуса Совјетскога Савеза на забринуту постављена питања британског новинара деловали су као хладни туш преко усјајних глава оних, који су се заваравали мишљу да ће, галамећи о новоме рату и плашећи свет ратним страшилом, извући велике користи за своје себичне интересе.

Речи генералисимуса Стаљина велики су догађај у току садашњих међународних разговора и свакако ће имати дубоког утицаја на њихов развој и повољнији обрт.

Оне су повратиле спокојство многим добронамерним људима, које је галама смутљиваца била узнемирила и улиле нову храброст милионима људи који се широм целог света боре за мир и напредак.

Мих. С. ПЕТРОВИЋ

ПОЗДРАВЉАЈУ ПРЕТСТАВНИКЕ СЕДМОГА РЕЈОНА, КОЈИ ЈЕ ДОБИО ПРЕЛАЗНУ ЗАСТАВИЦУ У АВГУСТОВСКОМ МЕЂУРЕЈОНСКОМ ТАКМИЧЕЊУ, ПРЕТСЕДНИК ГРАДСКОГ ОДБОРА НАРОДНОГ ФРОНТА КИРИЛО САВИЋ, ПОЗИВА ОСТАЛЕ РЕЈОНЕ НА ДАЉЕ ТАКМИЧАРСКЕ НАПОРЕ

Злоупотребе грађевинских предузимача

И поред страховања грађевинских предузимача да ће сезона бити слаба и да ће остати без послова, у Београду се развила жива грађевинска делатност, тако да данас у граду постоји више од 1.200 грађевинских радних места. Многи грађевински предузимачи дошли су до краја старог искуства из бивше Југославије, чиме су штећили добу до потребних кредита како би поправили своје оштећене зграде.

Како државна предузећа тако и приватни грађевински предузимачи дошли су на овај начин до посла. Треба подвући чињеницу да су у државна и приватна предузећа на линијама за предузимање послова била потпуно равноправна. Али, приватни грађевински предузимачи у овој сезони нису оправдали потпуно поверење које им је ukazано од стране народних власти. Велика их није схватила правилно такмичење са државним предузећима у погледу снижења цена и солидног извођења грађевинских радова. Многи предузимачи почели су да користе своја стара искуства из бивше Југославије, чиме су штећили не само сопственима грађевина, већ у великој мери и држави. Штетан рад грађевинских предузимача увидели су органи Одељења рада, уз помоћ синдикалних организација, откривајући постепено разне злоупотребе које су предузимачи починили. Данас може да се наброја читав низ тих злоупотреба.

Многи од приватних предузимача отступили су од услова лиценцијације, од датих описа појединих радних места, па су илито употребљавали лошији материјал, или су сасвим изостављали извесне радове. Типичан пример су радови молерско фарбањског предузећа Кристифора Пенца на грађевини Земаљског завода за социјално осигурање у Београду. Овај предузимач није извршио ни молерске ни фарбањске радове према пријемним облицима. Оваквим својим радом он је нанео држави штету, а за себе је оставио незаконито већу зараду јединственим изостављањем читавог низа радова, које је био дужан да изврши.

Ништа није мања форма злоупотребе предузимача у погледу радничких надница. Ове злоупотребе су тројакне: радничке наднице се не исплаћују на време њихова зарада, а послодавци се слажу радничким пољем. Овакву злоупотребу вршио је предузимач М. Живич, против кога су досада пет радника поднели тужбу народним властима. Четворци од њих, на интервенцију Одељења рада, платили је наднице накнадно, док је једна тужба још нерешена. Друга врста злоупотребе са радничким надницама јесте плаћање мањих надница од оних које су прописане Уредбом о надницама и платама. Послодавци ово постижу не обичним плаћањем мањих надница, већ продужењем радног времена, при чему прекоремени рад не плаћају повисије наднице за 50 од сто, већ исплаћују редовну надницу. Предузимач најчешће немају одобрење Одељења рада за прекоремени рад на својим грађевинама. Трећа, најчешћа форма изнудења Уредбе о надницама и платама, састоји се у томе што предузимачи плаћају наднице изнад Уредбом предвиђеног износа. Ове повреде зарада послодавци никако не врше на рачун своје

предвиђење, добити него само на рачун преузетог посла, употребом дешијер материјала и неизвођењем послова по свим детаљима који се налазе у опису радова. Послодавци прикривају да плаћају веће наднице од оних које је Уредба прописала, пријављујући филијали Земаљског завода за социјално осигурање своје раднике са надницом по Уредби, а вишак наднице, који се стварно исплаћује радницима, пренућују чиме директно штете државу.

Још једна форма напосањета штете држави јесте непријављивање акордне зараде. Акордни радници се обично означавају као обични радници, па се као такви и социјално осигуравају. Међутим, савима је познато да акордни зарађују више него обични радници.

Поводећи се за што већом зарадом послодавци изигравају Закон за социјално осигурање тиме што често мењају раднике на радницама. Они узимају раднике на три-четири дана, отпунштају их и не пријављују их Заводу за социјално осигурање. Оваквих примера има много. Карактеристични су случајеви предузимача Ристе Аранђеловића, који је плаћао своје раднике изнад Уредбом прописане цена, а пријављивао их по платном списку као да их плаћа по нормираним ценама. Исти предузимач није пријављивао зараде својих акордана, водећи их као обичне раднике. Предузимач Кристифор Пенц плаћао је раднике по 30 динара на сат, означавајући у платном списку да их плаћа по 19 динара. Он је такође врло често мењао раднике, не пријављујући их. Комисија му је на грађевинску затекал пет радника непријављених филијали Завода за социјално осигурање.

Међу остале злоупотребе спада и самовољно продужење радног времена, бесправно отпуштање радника и недостатак свакодневног списка успелних радника. На овај начин, послодавци не штете само раднике и Завод за социјално осигурање, већ директно и државу, јер не плаћају порезу на своје редне доходе.

Ове злоупотребе и неправилности од стране грађевинских предузимача нису само појединачни случајеви, већ се појављују врло често. Искуство органа Одељења рада показује да се са сигурношћу могу утврдити и друге злоупотребе чим се установи само једна од њих.

Случај предузимача Стевана Новикова је особит. Он је пријавио да је плаћао квалификоване раднике по 25 динара, а неквалификоване по 12—15 динара. Он то чак није крио ни од филијале Завода за социјално осигурање ни од пореских власти.

Природно је да према овим послодавцима, који су се огрешили о законе, треба да се примене примерне законске санкције, да те санкције треба да буду што оштрије и да делују као превентивна мера од понављања оваквих случајева.

Искуства стечена у току ове грађевинске сезоне користиле Одељења рада, филијали Завода за социјално осигурање и пореским властима у продукту ове и у наредној грађевинској сезони. Она ће помоћи да се број злоупотреба предузимача сведе на минимум.

Живислав ЂОРЂЕВИЋ

Непријатељима нема места у Фронту

Организација Народног фронта још у почетку рада на обнови, одмах по ослобођењу, примила је у своје редове све људе који су симпатисали Народноослободилачки покрет, уврштајући их у своје редове. При томе је вођство Народног фронта показало велику широкогрудост, пруживши могућност и људима чија прошлост није била баш беспрекорна, да своје погрешке искупе радом у Фронту, радом за опште добро, радом за своју земљу. Велики број тих људи примљених у Фронт и поред несправног става према Народноослободилачком покрету у доба окупације, пришао је Фронту са искреним покајањем и са жарком жељом да надокнади оно што у доба страдања наших народа под фашистичком чизмом није урадио. Али, постоји и један део таквих људи, срећом не велики, који је улазак у Фронт искористио да би прикрио своју несправност, да би се сакрио иза леђа Фронта

Случај Богомира Богића, адвоката и бившег претседника Шесте радничко-наместничке набављачке задруге, који је и пре рата био бојкотован од напредних људи због свог политичког шпекулисања може да послужи као најбољи пример како изгледају и под каквом се маском крију непријатељи Народног фронта. Адвокат Богић за време свог заробљеништва у Немачкој доспео је чак до казног логора. То му је могло да послужи, како је он мислио, као добар политички капитал. Ту је Богић отпочео своју разбјачаку, демагошку политику и, тамо иза жица, постаје пропагандни рзник измишљених лажи. Говорио је о томе да Источног фронта нема, да су Немци природни савезници Совјетског Савеза. Таквим лажима уносио је забуну и кривоверење у време док се на Источном фронту водила велика битка за слободу свих народа Европе. То његово фразерство открило га је брзо, те је у логору био бојкотован од свих и остао потпуно усамљен (са једним јединим следбеником). Такав је Богић у заробљеништву.

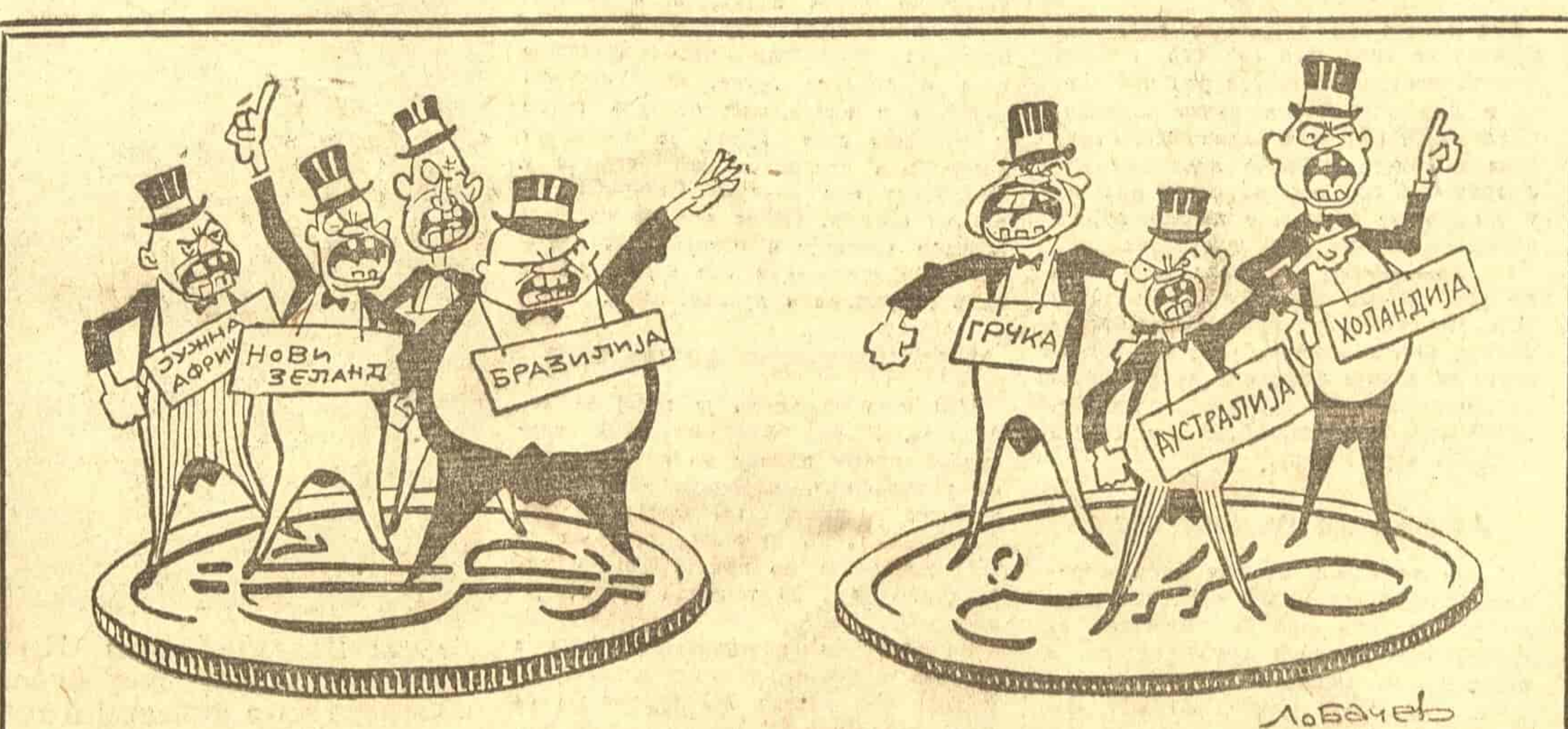
У слободној земљи, у Београду који је почео да се диже из рушевина у незадрживоме полету народних маса на изградњу своје земље, сваком грађанину дате су широке могућности за рехабилитацију. Али вук длаку мења — али не и људ! Богић, као претседник задруге, уноси у своју задругу жандармске методе према намештеницима, терористе шегрте, гони их да му свршавају приватне послове, сваћа се и грди све редом, камцион користи за себе, узима робу која му не следује, повећава сам себи плату и, једном речју, господари у задрузи, као да је то његова прија.

Разбјичку политику, коју је Богомир Богић отпочео још у заробљеништву, наставио је он и по повратку у Београд, не само као претседник Шесте радничко-набављачке задруге, већ и као члан Извршног одбора Фронта Петог рејона, у носећи немир у редове фронтавоца.

Порад Богића, изразитог политичког непријатеља Фронта, из редова фронтавоца Петог рејона искључено је још неколико људи који због свог рада и понашања не заслужују да носе часно име фронтавоца. Такав је Едмунд Курмерт који пије, изазива нереде и туче и самим тим није достојан да буде фронтавоца; Христина Јовановић која јавно напада Фронт и народну власт. Маринко Ковачевић сталдорезац, и Аранђел Јогић из дана у дан сервирају антифронтвоцке пароле и иступају против статуа и програма Фронта.

Оваквих случајеви уче нас да фронтвоци морају чвршће да збију своје редове, морају са највећом будношћу да прате рад својих организација и да без милости чисте овакве људе који су се увукли у организацију Фронта са намером да је ослабе, подрију њене темеље и смање ударну снагу Народног фронта.

В. ПАСКАЉЕВИЋ

„Слободне“ трибине „малих“ народа

ВЕЛИКА РАДНА КОНФЕРЕНЦИЈА НАРОДНОГ ФРОНТА

„Додељивање заставице најбољем рејону је признање које победника уздиже, али побеђене не понижава — јер је наше такмичење племенито“

На великој радној конференцији Народног фронта Београда, одржаној 25 септембра, били су бројни заступљени претставници свих масовних организација и одбора власти. Овај широк плећун најодабранијих претставника Фронта, АФЖ-а, Народне омладине, Синдиката и народних одбора обавио је значајан посао попуњавања Градског одбора Народног фронта, чији се број активних чланова, током времена, смањило, услед одласка чланова на нове дужности. Осим тога, састављен је предлог, који ће бити упућен Президијуму Народне скупштине Србије о саставу новог Извршног одбора власти. Ранији чланови Извршног одбора власти, дали су колективну оставку, желећи да се образује нови састав Извршног одбора, пошто се показало да су у току свог рада многи чланови изабрани априла 1945 године, морали да оду на нове дужности, у Месно синдикално веће, министарства и у иностранство, а исто тако многи су морали да траже боловање, услед ранијих тежоба и напорног рада. Овако стање онемогућило је састајање потребног кворума за доношење одлука, а то је ометало испуњавање великих задатака и постова ИНО-а.

Именоване нових чланова требало је извршити путем избора, али како би протекло сувише много времена док се изврше избори за уставотворну скупштину Србије, донесе закон и по њему изврше избори, а задаци ИНО-а су хитни и велики, то је оставка рани-

јих чланова потпуно оправдана као и обраћање Извршном одбору Фронта да он пружи сугестије за предлог Президијуму Народне скупштине Србије. Поред предложених активних чланова ИНО-а изабрано је и 10 заменика, чија ће дужност бити да заузму оно место, које се буде упузило услед болести или ма каквог другог изостанка појединих чланова.

Цела конференција је једногласно усвојила оба предлога, па је радни део конференције закључен преласком на сучани део.

Јелена Поповић, члан Извршног одбора Фронта прочитао је реферат са Друге међуградске такмичарске конференције у коме је обухваћен тромесечни преглед рада свих главних градова народних република, а потом је изнела августовске такмичарске резултате Београда.

Ова велика конференција закључена је проглашењем VII рејона за најбољег у месецу августу и додељивањем прелазне заставице њему.

У име Извршног одбора Народног фронта, закључено је предао претставницима Седмог рејона Кирило Савић претседник Народног фронта Београда, наводећи да предаје ове заставице подиже победнице а не унижава побеђене, а потпретседник Фронта Седмог рејона, примивши заставицу, захвалио је и обећао да ће се Седми рејон трудити и да је коначно задржи, позивајући у име Седмога рејона остале рејоне на такмичење.

Сви присутни поздравили су победу Седмога рејона.

Потпретседник Фронта Седмог рејона даје обећање у име свих грађана свог рејона да ће се заложити свим силама да заставицу, коју су добили, задрже, позивајући остале рејоне на такмичење

Седми рејон победио је у августовском такмичењу

Одбор за такмичење Градског одбора Народног фронта на својој седници од 21 септембра ове године после прегретања срећених података и извештаја о такмичењу у Београду у месецу августу 1946 године установио је да је најбољи успех постигао Седми рејон и њему додељује прелазну заставу Градског одбора Народног фронта за месец август.

Одбор за такмичење донео је горњу одлуку на основу тога што је Седми рејон:

- 1) Очистио највише бетонских и земљаних јаркова, укупно 6702 м²
- 2) Извео 1123 м³ земљаних радова,
- 3) Раскрио 774 м³ рушевина,
- 4) У једној већој акцији очистио већи део Топчидерске Реке,
- 5) Код акције село-град постигао је најбољи радни ефекат,
- 6) Обухватио је највећи број грађана одласцима на село,
- 7) Одржао је највећи број конференција са грађанима по тумачењу одлука, нарадаба и прописа које су доносиле народне власти, окупивши на овим конференцијама 21,18 од сто грађана,
- 8) Показао је најбоље резултате у сабирној акцији,
- 9) Организовао је највећи број стручних течајева (8 са 228 полаганика).

На основу свих ових резултата Седми рејон се пласирао као први на помоћи селу, као први на помоћи народној власти, као трећи на уређењу града и као трећи на културно-просветном раду.

Друго место заузео је Шести рејон

У такмичењу у месецу августу Шести рејон је постигао следеће резултате:

- 1) Насуо је 3530 м³ шута по улицама,
- 2) Искалдрисао је 10591 м³ улица,
- 3) Уредио је највише бунара,
- 4) Учествовао је по свим такмака такмичења,
- 5) Ангажовао је највећи број лица у раду,
- 6) Заузео је друго место по броју одласака на село, док је по просечном радном ефекту код одласака на село на петом месту, а по броју обухваћених овом акцијом на трећем месту,
- 7) На зборницама са грађанима окупно је 4.700 лица или 16 од сто,
- 8) У сакупљању отпадака заузео је друго место,
- 9) Подигао је летњу позорницу,
- 10) Отворио је читаоницу на Вождовицу.

На основу свих ових резултата Шести рејон се пласирао као први на уређењу града, као четврти на помоћи селу, као други на помоћи народној власти и као шести на културно-просветном раду.

После Шестог рејона по успеху долазе следећи рејони: Трећи рејон на трећем месту, Пети рејон на четвртм месту, Други рејон на петом месту, Први рејон на шестом месту, Четврти рејон на седмом месту, Земун на осмом месту.

Преглед тромесечног такмичарског рада грађана Београда, Загреба, Сарајева Љубљане и Скопља

После три месеца међуградског такмичења може рећи да је такмичење углавном испунило задатак широког окупљања народа у Фронт и његовог организационог учвршћивања. У току лета, под тежим условима рада, успело је да се баш кроз такмичење одрже фронтске организације мобилисане и на окуп. Тај широки мобилизаторски утицај, који је такмичење извршило, разбио је дремљивост и маласалост код многих градова.

Фронтске организације свих наших градова успеле су да се организационо повежу и обједине рад кроз Народни фронт. Ово обједињавање омогућило је истицање онога што је најглавније: популаризацију напора и резултата радничке класе, иницијатора и предводника такмичења као и руковођење такмичењем са више плана. Рад жена и омладине углавном је правилно каналисан кроз Народни фронт, док рад синдиката није довољно обухваћен.

Ангажовање грађана на радовима за ова три месеца веома је велико, а у августу је нарочито повећано, док је основна слабост била у недоваљном подвизању међуградског такмичења као и недоваљна веза међу организацијама градова, међу појединим фабрикама и рејонима. Иако су радне масе града сазнавале основне ствари о раду у другим градовима, чврста повезаност је постојала само у врховима организација.

Сажет преглед резултата тромесечног такмичења у Београду овакав је:

Производне трошкове за 9,2 од сто. Ради под нормом 52 од сто. Месни одбор дрводелаца смањило је производне трошкове за 10 од сто а ради под нормом 56 од сто. Месни одбор Текстилаца испунио је производни план за 122,5 од сто, смањило производне трошкове за 15,38 од сто, Ради под нормом 82 од сто. Месни одбор Индустије је исхране премацио је производни план за 44 од сто, смањило трошкове производње за 6,5 од сто. Под нормом ради 68 од сто. Месни одбор Железничара испунио је план за 95 од сто, смањило трошкове за 7,6 од сто.

Уређење града

Ово је најразноврснија грана такмичења, а по учешћу грађана бумезме најмасовнија. У току ова три месеца раширено је са рушевина 28.407 м³ шута (рађено је на 105 рушевина, од којих је сасвим раширено 53). Шутом са тих рушевина насуто је периферијских улица, разних рупаца и бара у укупној површини од 51.211 кв. метра (рађено је у 229 улица од којих су у 110 завршени радови). У ту сврху је пренето 43.852 кубна метра шута. На просецању улица, склањању гомила земље са разних места, насипању тамо где је то било потребно, урађено је укупно 42.946 кубних метара земљаних радова. Улица искалдрисаних каменом из старе калдрме или циглом са рушевина било је 13.629 кв. метара. Очишћено је земљаних и бетонских јаркова у дужини од 21.461 м. На свим овим радовима дато је, за три месеца, укупно 821.629 радних часова и учествовало је око 50.000 грађана.

Основна слабост: није било детаљно разрађеног плана у рејонима, а нису се израђивали планови за поједине објекте, већ је то остављено основним организацијама, које су се снајали где год је било негде ложије. Несређено је било и питање учешћа грађана, јер та сви рејони нису једнообразно решавали.

У помоћи народним властима

Рад савета по рејонским одборима појачао се тиме што су сви одбори фронта претресали њихов рад и задатке и појачали састав новим људима. Сада има у саветима укупно 3.691 грађана и савети редовно функционишу. У току ова три месеца рад се одијао у сакупљању пореза, у попису војних обавезника и при попису станова.

На прикупљању отпадака није било до јула месеца никаквог систематског рада. Вршене су повремене велике акције, кад и у читавој земљи. У августу се акција поправања и прикупљања је укупно 194.694 кгр. гвођђа, 21.633 кгр. текстила, 17.359 кгр. стакла и 20.655 кгр. хартије.

Акција за помоћ селу

Акција за помоћ селу у овом периоду одијава се много организоване на равни. Тежиште је пребачено на организовање сталних група којима, договором са синдикалним организацијама, руководе рејонски одбори Народног фронта. Састав група се побољшао и оне су стекле искуства у раду на селу. Групе су шле без посебних људи за културни програм,

Културни програм давали су сами радници, уколико су у своје саставу имали за то спремих људи. Одлазило се у села београдског округа, ваљевског округа и среза. Има 77 сталних радничких група, а учинено је досада 171 посета селима, при чему је дато 53465 радних часова. Приликом посете селима обављени су следећи послови:

- металари су извршили 38.699 оправки обућари су извршили 7.418 оправки кројачи су извршили 5.813 оправки столари су извршили 2.343 оправки часовничари су извршили 1.143 оправке.
- лекари су извршили 10.793 прегледа и интервенција
- ветеринари су извршили 1.023 прегледа и цепања
- Подељено је 296 књига и брошура 9.168, часописа 296, извршена је претплата на „Селачку борбу“ 1.095, на друге листове 163. Одржано је 39 предавања. У задње време су групе укључиле доста занатлија и лекара.
- Рад на помоћи селу ослободило се почетних слабости: необавештавања села о доласку групе, необезбеђена камиона и непланског одласка група у поједини села. Успех је постигнут разбијањем неверице код селљака у озбиљност ове акције. Створени су блиски односи. Данас селљаци раднике сачеки дочекују и позивају их у госте: „Дођите нам и без алата, да се само испричамо и провеселимо.“
- Културно-просветни рад**
- 171 лига завршило је тежај за писмене. У Београду има 5.940 неписмених према попису из августа, али се усељавањем, нарочито некалфикованих радника, тај број повећава. Основано је 89 стручних течајева са 2954 полазника по предузећима и рејонима. Ради 20 течајева руског језика.
- На народним универзитетима било је у селу београдског округа, ваљевског у току три месеца 775 предавања са 88201 присутних. У организовању предавања није било довољно плана. У сменних новина било је 468, а културних приредаба 314. На усменим но-
- винама и приредаба присуствовало је 158.283 посетиоца. Ретко су давале приредабе за децу, за раднике, на радна часа, Приликом посете селима дилештима, што је у прошлом такмичењу било развијеније, а што је свакако неуспех. Неуспех је био и у раду културних друштава која су преко лета у већини случајева замрла. У библиотекама има 148.130 књига са

15.827 читалаца.

За ЗРЕН се у Београду пријавило 7.117 лица. Организације народног фронта нису такмичењу за ЗРЕН посећивале довољно пажње, тако да су састављене скоро искључиво организацијама Народне омладине.

За функционисање наших такмичарских органа може се рећи да је било доста уредно, ма да се одбори Народног фронта нису свуда довољно ангажовали у раду око такмичења, препуштајући сав посао такмичарским одборима. Основне организације Фронта су, међутим, то боље схватиле и код њих се сад посао одвија у знаку такмичења, а резултати постигнути у њему су мерило читавог рада организације.

Загреб

У Загребу се показао вишеструки значај такмичења, изражен у полету фронтских организација, у броју окупљених људи у помоћи народним властима и на политичком и друштвеном одтоју грађанства.

Синдикални савези су у току такмичења повисили производњу просечно са 14,27 од сто, побољшали квалитет робе за 10,53 од сто, уштедели материјала за 9 од сто. Просечно су превазишли норму за 15,7 од сто. Ови резултати су допринели да се снизе трошкови за 11,4 од сто.

На подизању и уређењу града грађани Загреба изградил су насип према Сави и дали 190.241 радни сат уз учествовање 65.667 људи. На изградњи насипа извели су 35.373 кубна метра. Поред тога учествовали су на изградњи стамбених зграда, као и на другим пословима.

У помоћи народним властима грађани Загреба су, преко својих актива (наших савета), дали 120.866 радних сати.

На културно-просветном раду биле су развијене форме рада преко лета и приредабе су углавном одржаване напоум. Кроз приредабе је прошло 137.858 људи. У библиотекама има 69.000 књига, а у синдикалним 45.000. На субјанјану неписмених организација је 39 аналфабетских течајева са 351 посетиоцем.

За фискалтурну значку ЗРЕН пријавило се 2149 фискалтурника за јесенско време.

У акцији село-град за три ерпска села у Банији, Кордуњу и Лици прикупљено је преко 3.000.000 динара и радило се у три селима обављају. Загреб је увео у евиденцију и рад фронтских организација у растурању штампана, а посебну обавезу дао је за улус у Фронт и на овоме послу показао успех.

Сарајево

С обзиром на специјалне околности Сарајева постигнути резултат у последња три месеца следећи су. Број радника и намештеника у Сарајеву, синдикално организационих износи 25.000. Производња је повишена за 8,18 од сто а квалитет производње побољшан за 6,74 од сто. Производни трошкови смањени су за 336 од сто.

У помоћи народним властима Сарајево је углавном помагало у пописима. Посебну акцију имале су организације Сарајева у гађењу пожара у околини града. На уређењу града све обавезе су испуњене. Очишћено је 5.100 квадратних метара Миљанке, која је била лако трбушног тифуса и која до тада никада није била чишћена. Уређење је 15 улица и довршен водовод у дужини од 168 метара. Обавеза, о грађењу фискалтурног стадиона је отпа-ла. 53 радне екипе одлазиле су на села. Ова акција није сасвим успела јер је недостајао централни план тако да ефекат рада није довољан у односу на број. Што се тиче рада на културно-просветном пољу није познато много резултата, јер главни задатак на описивању 15.000 неписмених није досада био успешан. За фискалтурну значку ЗРЕН пријавило се 1200 учесника.

Љубљана

Производња је повећана за 13 од сто а квалитет за 11 од сто. Нормом је обухваћено 41 од сто радника.

У помоћ народним властима одржао је 525 састања и дато је 48.532 добровољна радна часа у помагачу органима народне власти. На радницима органима града учествовало је 23.358 грађана са 175.740 добровољних радних сата. Најзначајнији је рад био на кадрамисању песте од Љубљане према Марибору. У помоћи селу учествовало је 8.427 грађана са 64.259 добровољних радних сати. Културне екипе одлазиле су на гостовања у Бволу истре.

Скопље

Рад фронтских организација у Скопљу од прве конференције до друге много је напредовао и у организационом и у политичком погледу.

На уређењу града урађено је 510 кубика материјала и то само на опраци школа. Радило се и на поправању улица, на рашињавању рушевина и на затрпавању разних бара и чишћењу канала, који су претстављали легао комараца. Направљено је канал дугачак 400 метара у селу Рамене на Вардару, јер је претла опасност да Вардар оштети водовод. Укупно је израђено 11.510 квадратна метра, дато 156.171 добровољних часова, а судствовало је 15.606 грађана.

У производњи повишена је производња за 15 од сто а поједини ти су производи за 3 до 30 од сто. У помоћи народној власти фронтска Скопља су дали 23.860 радних часова, на већи посао био на државним пољопривредним радовима, на којима је учествовало 9.127 грађана.

За помоћ селу формирано је 70 екипа, на са 1161 грађанином. Посећено је 119 села. На културном пољу формирано је 10 библиотека и отворено 23 течајева за неписмене са око 400 полаганика.

То су најважнији резултати такмичења по градовима.

Карактеристична слабост у такмичењу је недоваљна агитација. Агитационо-пропагандистички апарат се није довољно ангажовао на овоме послу. Агитација се развијала на терену скоро спонтано кроз основне организације Фронта, тиме што се организовао сам такмичење и што се око тога окупљало више број људи, који су добили за задатак да поведу нове са собом. А при радним акцијама, које су биле развијеније, запостављало се политички рад. Такмичење је углавном помагало преко штампе. Загребци су издвали билтен, Словенци „Текмуемос“ а у Београду је агитација вршена највећим делом у листу „20 отпора“, док јој је дневна штампа посвећивала малу и нередовну пажњу. „Такмичар“ који је изашо јединици био је слаб у целини да би могао да послужу као директивни орган у такмичењу. Централна штампа је исто тако посвећивала недоваљно пажње такмичењу што је свакако недостатак баш Београда.

Такође је потребно и даље, у већој мери него досада, јачати везе између масовних организација наших главних градова и не само у врховима наших организација већ и преко свих других, нижих и основних организација. Истакнут је пример Петог рејона Загреба који је потстакнуто пољом Петог рејона Београда развио много шире рад него остали рејони.

На Међуградској конференцији није се могло детаљно извршити упоређење између градова. Међутим направљено је општи преглед. Разлике које постоје нису нарочито значајне. Крупне резултате постигли су Загреб и Београд, као велики градови. Међутим ни остали градови не заостају за њима. Дали, када пред нама стоје још три месеца такмичења, а сабиром да ће се резултат ценити према броју становника морамо такмичење подићи на још виши степен.

Иако ће у току изборне кампање организације Народног фронта бити највише ангажоване на политичком раду, ипак руководећа улога Народног фронта у такмичењу, његова улога у популарисању и дизању такмичарског елана не сме ни у ком случају да попусти.

Нови чланови Извршног одбора Народног фронта

Градски одбор Народног фронта Београда попуњен је новим члановима: претставницима рејонских одбора Фронта, претставницима партија у Фронт, као и претставницима удружења пензионера и занатлија.

Миодраг Југовић, директор Прве мушке гимназије и претседник Извршног одбора Фронта Првог рејона, Лепосава Орловић, секретар Извршног одбора Фронта Првог рејона, Милан Стаменић, свештеник, члан Народног фронта Другог рејона, Мирко Ванић, радник, потпретседник Фронта Другог рејона, Михаило Мартиновић, члан Извршног одбора Фронта Трећег рејона, Милан Живковић, апотекар, претседник Народног одбора Четвртог рејона, Никола Премовић, луковник у пензији, члан Извршног одбора Народног фронта Четвртог рејона, Загорка Јовановић, студент, секретар Народног одбора Четвртог рејона, секретар Народног фронта Четвртог рејона, Гавро Милачић, пензионер, Љубомир Тодоровић, служб. Мин. финанси, Србије, Душан С. Борђевић, др

Момчило Жеравић, доцент Универзитета, Никола Гајић, секретар Пољ. факултета, Зора Богдановић, домаћица, Јосип Мишовић, секретар М. С. В., Јелена Маслеша, службеник универзитетске библиотеке, Јелена Перовић, секретар Народног фронта Шестог рејона, Радмило Николић, претседник Народног фронта Шестог рејона, Јовица Трајковић, секретар Народног фронта Седмог рејона, Миша Ђукановић, потпретседник Народног фронта Седмог рејона, Панта Тутунџић, професор Универзитета, Станка Веселиновић, чиновник, Јудита Аларгић, радница, члан М. С. В., Драги Стамениковић, радник, члан М. С. В., Милан Шијан, радник, Милица Продановић, Управник Универзитетске библиотеке, Претседница Градског одбора АФЖ, Мирутин Балтић, радник, секретар Градског одбора Народне омладине, Василије Борђевић, претседник Удружења пензионера, Тодор Стојановић, претседник Удружења занатлија, Мило Јовићевић, начелник Персоналног одељења Претседништва владе ФНРЈ.

Такмичарски резултати Београда у месецу августу

Док је у јулу месецу било прилично недостатака како у организацији самог посла тако и у широком обухватању народа, данас, износени резултати рада у августу, можемо да констатујемо да се од јула ситуација изменила на боље. Покренути су сви сектори рада, који су били запостављени пред техничким радовима. Ојачао је културно-просветни рад, бројници су били одласци на село и организација је била помоћ народним властима.

Производња

У августу месецу имамо много прегледнији рад наших месних одбора него што је то био случај у ранијим месецима. Према извештају добијеном од Месног синдикалног већа, радници су углавном извршили план постављен од стране државе.

Радници текстилних фабрика су премашили производни план са 22,60% а производне трошкове су смањили за 15,389%. 820% радника запослених у текстилној индустрији ради по нормама.

Месни одбор металача је остварио у августу свој план за 88,53% док је у јулу за 87,39%. Под нормом ради 890% радника. Радници „Мораве“ пребацили су производни план за 450% коришћењем помоћних апарата и тиме за 220% снизили производне трошкове.

Месни одбор речне пловидбе испунио је план производње за 103,980% и смањено производне трошкове за 10,19%. Са нормом раде 250% радника.

Месни одбор дрводељача испунио је производни план са 490% и смањено производне трошкове за 100%.

Месни одбор исхране испунио је производни план са 144,030% а смањено производне трошкове за 6,50%.

Месни одбор комуналаца испунио је производни план са 97,019% и смањено производне трошкове за 0,60%.

Уређење града

У радовима на уређењу града окупљено је око 50.000 људи. У августу се почело радити на новим пословима на рачуничаванју рушевина, који раније нису били започети. Овде су дати највећи резултати јер је рашчишћено 9943 м² рушевина (од тога је Четврти рејон рашчишћено 2258 м², а Други рејон 1805 м²). Насуто је улица са шутом 13.544 м³ од чега је Шести рејон насуто 3530, а Други рејон 2949). Калдрисано је 11874 м² улица од којих је 10590 учињено на Шестом рејону. Очишћено је 12397 м² бетонских и земљаних јаркова, а 9516 м² на земљаним радовима. У радовима на уређењу града истиче се Шести рејон како по ефекту рада тако и по броју радних часова који су дати. У августу су постигнути успеси у начину организовања и вођења радова у чему се нарочито истиче Седми рејон.

Помоћ народним властима

У августу је било 56 зборова које су одржавали представници народних власти са бирачима и на њима је учествовао око 9.000 грађана. Савезници народне власти чини се број у овоме месецу повећао за 300 у многим рејонима представљају обилну помоћ раду органа власти. У пописима на социјално-здравственом пољу учествовало је око 814 жена. Жене су посећивале домове и обданишта, донеле 900 кг поврћа и воћа, 1000 књижица, скувале 2000 кг парадајза, 1320 жена учествовало је на шивењу и криљењу, а 287 пута су извеле децу на ручак или у биоскоп. Одржано је 674 саветовања са мајкама и 8 предавања из медицине на којима је присуствовало ко 500 жена.

У пописима је учествовао велики број грађана. Само на попису станова радило је 8994 учесника. Захваљујући помоћи масовних организација просечно је за овај месец уплаћено око 150% порезе.

У сабирним акцијама сакупљено је 10933 кг текстилних отпадака (Други рејон 1929). Сакупљено је хартије 13700 кг а гвожђа 47912 кг (од тога Земуна 9600, Први рејон 8724 и Други рејон 12933 кг.).

Културно-просветни рад

У току месеца августа извршен је коначан попис неписмених. Акција на сузбијању неписмености после летње неактивности започела је тако да је у августу отворено 17 течајева са 268 посетилаца и 13 група са 145 посетилаца. У овоме се нарочито истакла Други рејон који је организовао

8 течајева са 153 полазника и основао један просветни течај — и Четврти рејон, који је на првом месту по броју организованих група. Ове цифре су још увек мале, али када се узме у обзир да је то почетак планске акције која треба у јесен да се спроведе, много значе. Просветних течајева организовано је свега 2 са 32 полазника што је свакако недовољно, јер ови течајеви треба да одиграју велику улогу у подизању општег културног живота народа. Основано је 89 стручних течајева са 2954 полазника. Један део ових течајева организовао је АФЖ, и то течајева кројења, домаћинства и хигијене, док су ови течајеви углавном организовани по фабрикама за стручно подизање радника. Течајеви руског језика све се више распирити тако да је за разлику од јула када је било обухваћено 207 полазника у августу број обухваћених био 706.

Рад народних универзитета и број предавања повећао се знатно у месецу августу тако да је одржано 361 предавање према 274 у јулу. Највећи број предавања и квалитативно најбољих организовао је Трећи рејон (17 са 7420 посетилаца). Ниво културно-уметничких приредби подигао се и поред тога што је број од 97 у јулу скочио на 132 у августу. Највећи број приредаба дао је Трећи рејон. У августу месецу организовано је 248 колективних посета културним установама са 14107 учесника. У нашим библиотекама повећан је број књига за 6855 у чему се нарочито истакла Седми рејон који је набавио 1274 књиге.

У организацији културно-уметничког рада истакао се Трећи рејон организујући два помоћна центра Дома културе у Новом Београду и Јатаган Мали и Шести рејон који је створио читаоницу на Вождовцу и тиме учинио да књига буде приступачнија. Нису подигнуте летње позорнице у Четвртном, Петом и Седмом рејону, док је Шести рејон то једини постигао.

Што се тиче фискалтуре ве за рејонских одбора Фронта са фискалтурним активима није много поправљена. У августу месецу пријавило се за ЗРЕН 2127 (по рејонима 825 у синдикалним 1302) фискалтурника.

Помоћ селима

Сталних радних екипа било је у августу 77 и оне су учиниле 98 посета селима. Укупан број чланова и група које су учествовале у раду износи 2818 што значи три пута више него у месецу јулу. Број радних часова је 32.834 — два пута више него у јулу. За овај месец успеле су екипе да обилу скоро половину Округа београдског. Ефекат рада екипа је следећи: направљено је 23.260 металних предмета, извршено је 6427 лекарских прегледа, окупљено је 4110 пари одеће, окупљено 4949 пари обуће, извршено 1637 столарских радова. Ефекат рада у августу је два пута већи него у јулу.

Послато је 6877 књига, брошура и часописа за село и извршено 762 преплате за „Селачку борбу“ и 133 на друге листове.

Док је у јулу месецу било група које су неорганизовано одлазиле у августу су све групе биле укључене и повезане са Народним фронтом рејона. Први и Четврти рејон је формирао своје групе јер их у јулу нису ни имали.

На иницијативу АФЖ-а Трећег рејона отпочело је формирање екипа за брање кукуруза. Формирано их је око 30 са по 20 чланова.

ТРЕБА УЧИНИТИ КРАЈ НЕОДГОВОРНИМ ПРОПУСТИМА

Акција брања сунцокрета поново је подбацила због слабе организације

Пре две недеље Народни фронт Београда организовао је масовни одласак грађана на добровољно брање сунцокрета на државном имању у близини Бежаније. Око 400 грађана је са песмом и заставама пошло да ради. Али, организација посла је била слаба. Грађани нису претходно били упуњени у посао, није се имало довољно врећа, недостајало је ножева за сечу сунцокрета; услед слабе организације посла, вршилаца је прекинула са радом за извесно време, итд. О томе је „20 октобар“ у прошлом броју писао и указао на ове те грешке.

Међутим, организатори масовног одласка грађана на исти терен, са истим задатком, који је био и прошле недеље, изгледа да се нису користили искуством претходне акције. Иначе, како би се могло десити да се у току овога рада појаве исти они недостаци који су били и приликом првог одласка у Бежанију. И овога пута пошло се о песмом и заставама. Пошло је око хиљаду грађана. Али, и овога пута се испоставило да грађани (који су први пут дошли на брање) нису упуњени у посао, да нема довољно ножева, да нема довољно врећа. И овога пута морала је вршилаца да прекине са радом, јер није било довољно материјала, док се на неколико стотина метара од ње налазило на брању око хиљаду људи.

Ко је крив за то? Грађани Београда свакако не. Они су и овај пут, као и увек досад, показали добру вољу за рад. Али, и овога пута, као и прошле недеље, показало се да организација акције није довољно озбиљно и савесно спремљена.

Месни одбор Крњешеваца обавезао се да ће послати 30 кола, а послао је свега 3. Није никако оправдање кад одборници кажу да су обавезни да преносе циглу за Шимановце. Тада се није требало приметити тога да се 30 кола пошља за брање сунцокрета.

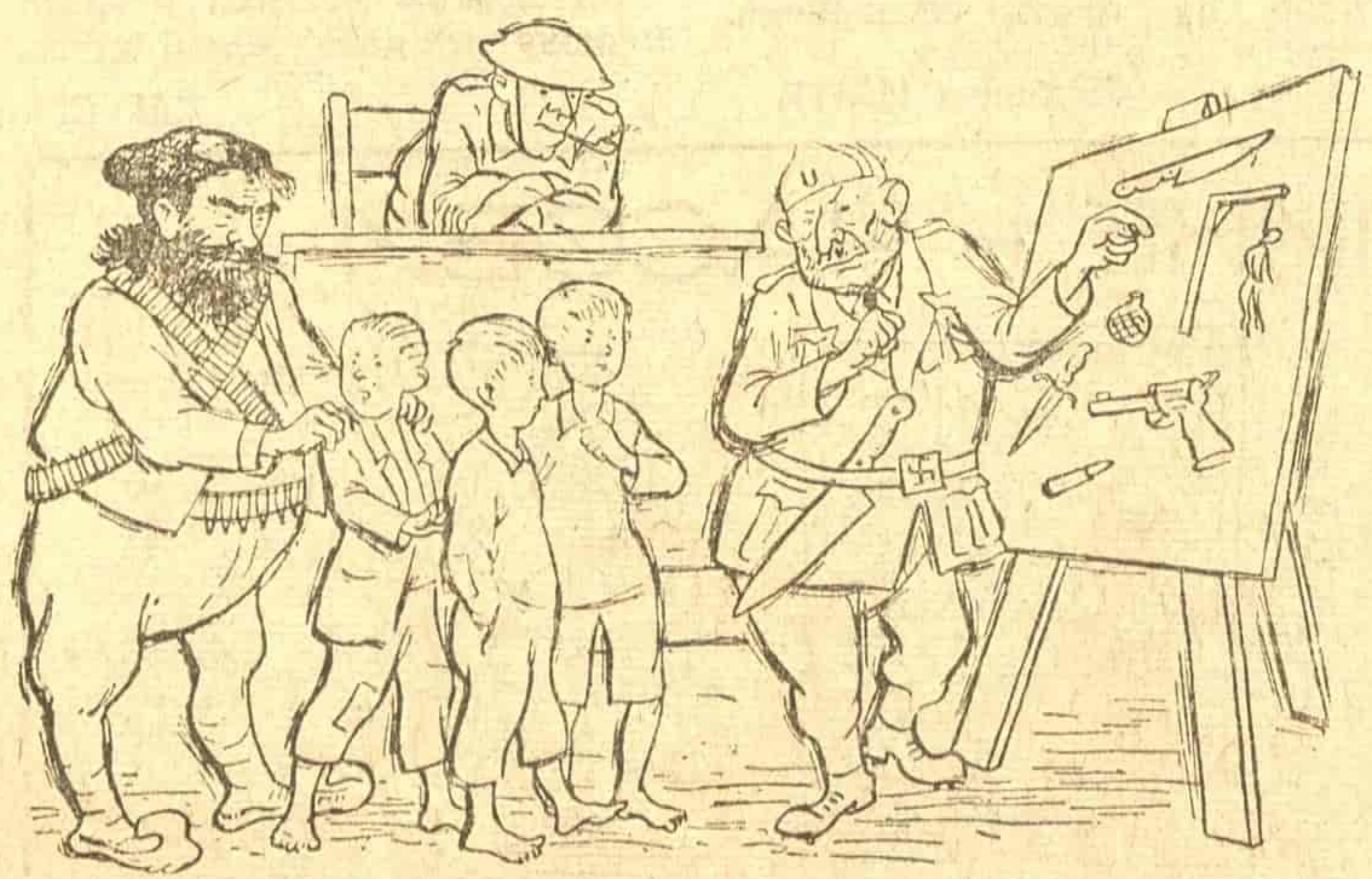
Директну организацију рада на терену преузео је Срески одбор Фронта Земуна. Поред одговорности за горње недостатке, он је учинио и пропуст јер није поделио терен на деонице, како би се поједини рејони могли међузобно такмичити. Осим тога, он није послао довољан број руководиоца радова да упуће грађане у посао на самом терену, кад су рејонске фронтотске организације у Београду то пропустиле да учине.

Као и прошли пут, и овај пут одржана је конференција и то тек пошто се изгубило неколико драгоцених часова рада, и одмах је послао кренути боље. Значи, са мало више воље и залагања, акција је могла потпуно да успе.

Данас се више не ради само о једном случају да је услед слабости организације масовна акција само делимично успела. Данас имамо са собом неколико таквих случајева. Више не може бити говора о неискуству и објективним тешкоћама. Реч је о неопростивим пропустима организатора тих акција. И томе је потребно стати на пут. Треба отсада да се пронађе кривац и да он споси путне последице за неуспех масовних акција и непотребно шиканирање грађана.

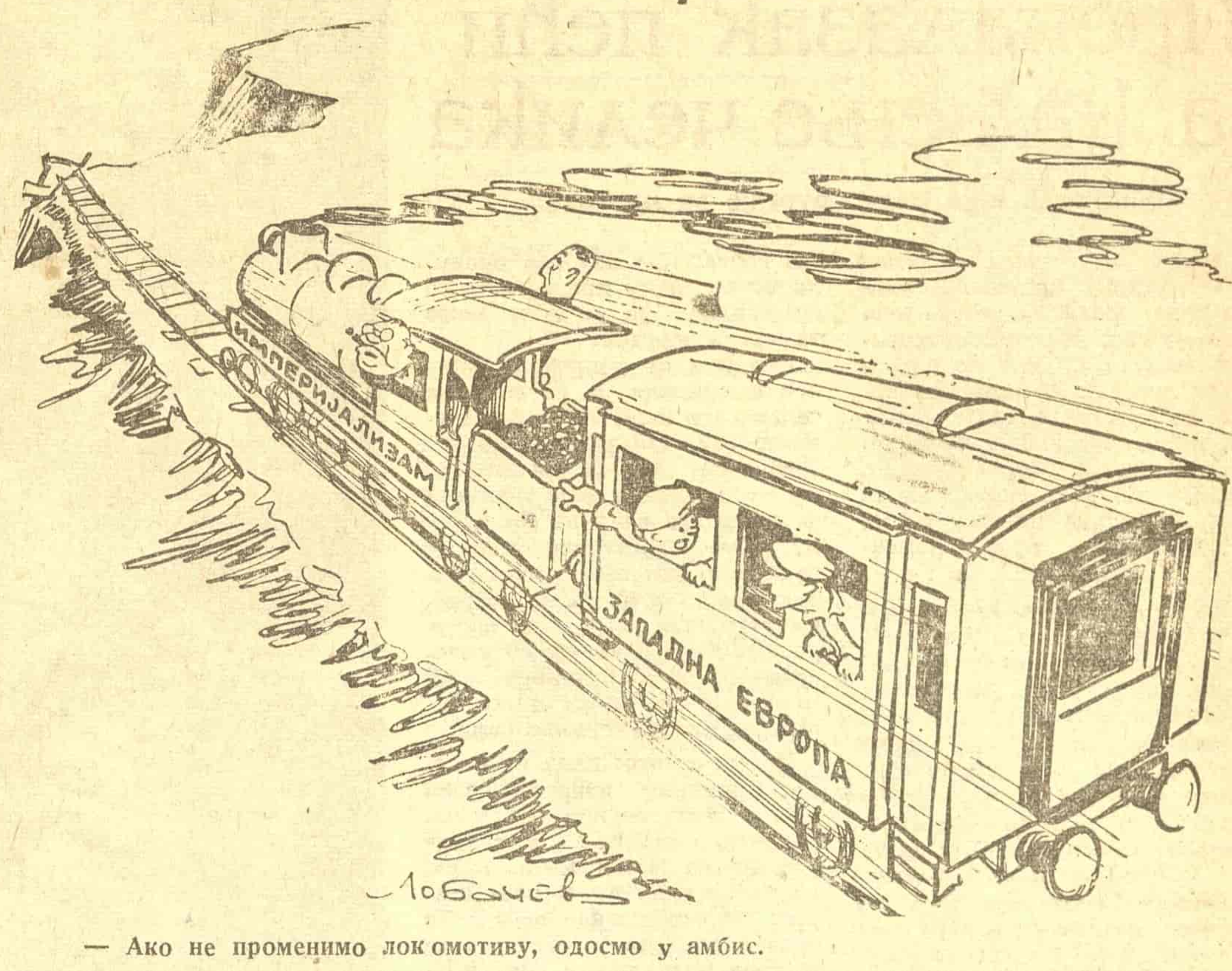
Модерни јаничари

Упркос нашим тражењима још ни до данас нису западни савезници вратили децу, коју су усташе са собом одвели.

Данас ћемо имати час инатомире

Вратоломна возња

— Ако не променимо локомотиву, одосмо у амбис.

ДУЖНОСТ ЈЕ ЗАКУПАЦА ДА УРЕДНО ОДРЖАВАЈУ СТАНОВЕ

У нашој штампи истицано је више пута да треба посетити већу пажњу уредно одржавању станова и да несавесности које се у том погледу чине треба примерно кажњавати, јер оне у данашње време општих напора за ублажење станбене кризе представљају једну врсту саботаже обнове земље. Најчешће су изнотнени примери несавесног одношења кућевласника према њиховим зградама. Они су у појединим случајевима — изгубивши претратне високе ренте — дигли руке од својих кућа, и пустили их да пропадају, иако би их са незнатним трошковима могли да доведу у потпуно исправно стање. Међутим, није редак случај да сами станари несавесном употребом изнајмљених станова доводе до њиховог упропаштавања. Потребно је против ове појаве предузети исто тако оштре мере као и код несавесности од стране кућевласника, јер се у оба случаја ради, у крајњој линији, о саботажни.

Има већ класичних примера несавесности при коришћењу станбених просторија, као: држање свиња на балкону, па и у купатилу, цепање дрва у стану, неправилно одржавање и запуштавање клозетских шоља, упропаштавање паркета, зидова, врата и прозора; најзад, нарочито су честе несавесности у употреби водоводних инсталација: истрошене гумиче се не замењују, већ вода стално отиче (што онемогућава снабдевање водом појединих виших зона Београда); летос, за време појава нестанице воде, остављене отворене славине изазивале су читаве поплаве и велика оштећења станова.

Најчешћи узрок овим појавама је — несавесност закупца. Но има често и „дина“ — према кућевласнику, према стојнику, или, код подељених станова, према сустанару. Нарочито често долази до злоупотреба односа према кућевласницима. Сећајући се претратне експлоатације, а и навикнути да у газди гледају непријатеља, поједини станари сматрају да треба да им се „свете“ — упропаштавањем или немарним одржавањем њихових станова. Треба ли докључавати неправилност и кратковидост оваквог става? Пре свега, наш Устав штити приватну својину и ограничава је само уколико дође у сукоб са општим интересима. Према томе, станари су дужни да чувају изнајмљене станове, који су туђа својина, а њима дати само на употребу. Даље, у данашње време станбене кризе, уредно одржавање станова представља важан општи интерес; према томе несавесности станара у том погледу претстављају не само повреду приватног, већ и јавног интереса.

У крајњој линији, у народној држави, у којој власт држе најшири народни слојеви и где се целокупна политика — укључујући и станбenu политику — оријентисе према интересима радних маса, оваквим поступцима станари школе својим сопственим интересима. Ове појаве нарочито су честе код државних зграда, где још није организована довољно ефикасна контрола, дакле баш тамо где би требало да буде највише савесности и свести.

Став нашег законодавца по овим питањима био је савршено правилан. Он је прописио одредбе против неправилности како од стране кућевласника, тако и од стране станара. И

једни и други, поред права која имају из узајамног закупног односа, имају и дужности, које треба и морају да испуњавају. У једном од прошлих бројева писали смо, углавном, о дужностима кућевласника у погледу управљања и одржавања њихових станбених зграда; овде смо желели да истакнемо потребу да и станари са своје стране испуњавају своје обавезе. Може се рећи да од њиховог става највише зависи хоће ли се станови правилно користити, тако да се не штете више но што је неопходно, и да ли ће тим допринети олакшавању станбене кризе или не. Њима је законодавац данас дао у руке моћно оружје — законске прописе — против несавесности од стране кућевласника; они се тим оружјем треба да послуже кад се овакве несавесности појаве.

Међутим, исто тако, постоје законски прописи противу несавесности од стране закупца; њих треба такође применити, да би се станови сачували од непотребног рузирања. Закон о располагању стан-

беним просторијама и кућни ред предвидели су санкције и против неуредних закупца: у случајевима тежких прекршаја — отказ стана и принудно исељење; у лакшим случајевима — на пример код оштећења проузрокованог непажњом станара — накнада причињене штете и довођење стана у првобитно стање. Исто тако, у случају неплаћања кирије, предвиђен је отказ закупа и исељавање из стана.

Напори наших народних власти кружни се успехом на сваком кораку, захваљујући првенствено подршци најширих народних маса. Потребно је да и у овом случају дође до изражаја свест грађана о потреби чувања станбених просторија. Ако то пак понекад не би био случај — нарочито ако би било и злонамernih поступака — потребно је предузети одговарајуће мере и применити законске одредбе, јер то захтева не само приватан интерес кућевласника, већ и општи интерес.

Душан СТЕФАНОВИЋ

ОМЛАДИНСКА ПРУГА —ВЕЛИКА ШКОЛА ОМЛАДИНЕ

Београдске бригаде стекле су велика искуства

Београдска омладинка обавезала се на Трећем конгресу да ће на Омладинску пругу послати 3500 омладинца. Она је ту своју обавезу испунила. Шеснаест бригада уложило је пуно труда и напора и дало велики допринос да се пруга и пре времена заврши. Чињеница је да је од 16 бригада 5 проглашено ударним, једна двапут похваљена, а све остале похваљене, најречитије показује успех београдских омладинца на Омладинској пруги. Кад се томе дода и то да су бригаде највећим делом биле састављене од средњошколске и студентске омладине, која није научила на тешке физичке радове, успех је још већи. Резултати десет средњошколских бригада, (поштом о студентским бригадима још нема коначног резултата), одлични су. Избачено је 78.152 кубних метара, очишћено хумуса 49.331 квадратна метра, ископано 2.235 пањева, направљено шарпе 25.040 квадратних метара, избачено воде 80.500 литара, пренето 1752 комада шина, истоварено 4500 литара бензина, направљено 817 кубних метара бетона, пребачено 36.500 килограма цемента итд.

То су резултати које је београдска омладинка дала као свој удео у изградњи Омладинске пруге. Они су најважнији. Али, скоро исто тако важно је и то шта је београдска омладинка добила од рада на пруги.

На свакодневном раду, уз заједничку контролу свих омладинца, вршило се проверавање кадрова. Фразерима није било место у бригади. Афирмирало се се и многи нови омладинци, искалили се нови руководиоци. Нове форме фискалног рада и колективни живот проширили су видике омладинца, дали су им нова драгоценна животна искуства и развили код њих осећање солидарности. Омладинци су осетили тежину, али и лепоту стваралаштва физичког рада. Несумњиво је да је у току

рада било и недостатака, нарочито у почетку. Недостатака је било како у организацији самога рада на терену тако и у културно-просветном раду и осталим вртама рада бригаде. Једна од тешкоћа је била и мењање форми рада на терену. Тако, на пример, Трећа београдска ударна бригада, после сјајног успеха на раду са колицима, прелази на рад са вагонетима, где постиже далеко слабије резултате. Бригадири су савладали и овај начин рада, али зато је требало да прође више дана.

Питање културно-просветног рада није најправилније решено. У неким бригадима културно-просветни рад је био врло слаб. Прозог томе треба тражити, у првом реду, у неуспешним формама рада. Тако, на пример, одржано је предавање у трећој бригади о књижевном језику, на којем су присуствовали истовремено београдски средњошколци и Словенци, који не разумеју српски језик, и Травничани, који су скоро аналфабете. Ту се није могао пронаћи заједнички ниво за предавање и разумљиво је да је то предавање било врло досадно. Таквих и сличних примера било је доста.

Поред овога, београдски омладинци упознали су се са омладином осталих крајева Југославије. Бивши непознати такмаци у претконгресном такмичењу, сада су један поред другога продужили такмичење још интензивније. Београдска омладинка упознала се и са омладином страних земаља. То су све огромне користи које је београдска омладинка добила на Омладинској пруги.

Бригадири су завршили свој рад на пруги. Али, они треба да пренесу и на осталу београдску омладину. Они треба и даље у сваком активу, у школи, на раду и масовним акцијама да буду пример каква треба да је члан Народне омладине Југославије.

Стојан МИХАЈЛОВИЋ

Проналазак пећи за каљење челика

Предузеће које ради бургије за мостове

Када на грађњи мостова раднику приликом бушења рупе за закивке прсне бургија услед јако компримираниог ваздуха, то је врло непријатан догађај. А када она прсне по самом сечиву, онда радници грде произвођача који није добро калио бургију. Без бургије се ни један мост не може склопити ни учврстити, оне су најјачи „прсти“ радника у подизању мостова.

Да би бушилица била чвршћа и отпорнија за рад потребно је знатички спровести каљење. Али услед недостатка кокса или његовог лошег квалитета прерађен челик врло често не добија довољну чврстину и — прска. Предузеће „7 јули“ у последње време остајало је без кокса, и онда се престајало и са каљењем челика, а бушилице које су толико потребне нису се могле довршити. Када би предузеће понестало кокса настајала би права трка за њим. Телефонира се Јасеници, шаље се камион у Граљево, тражи се и моли и најзад се добије 200 до 300 килограма, а када се то потроши, настаје нова потрага за њим. Без кокса нема бургије, а без бургије немогуће је подизати мостове.

Са свих страна стижу поруцима. Словенија тражи 60 хиљада бургија, траже их и друге наше народне републике за потребе железничког саобраћаја и разне друге потребе, а каљење бургија иде тешко јер нема кокса.

Позловоћа предузећа „7 јули“ Јожеф Фодор размишљао је како да направи друкчију пећ за коју се не би употребљавао кокс него неки други материјал за гориво и почео је да прави проба. Сматрао је да цео материјал за прављење пећи не може да стаје више од 300 динара; ако га поквари неће учинити велику штету предузећу. Досетио се да је нафта јефтина, да је има у довољним количинама и да она уз помоћ компримираниог ваздуха развија велику температуру. А када је Фодор градио план за нову пећ мислио је на добро каљену бушилицу и на мостове и на металургију којој су те бушилице неопходно потребне. Од старог материјала направиле су нову пећ, у њену унутрашњост убацио шамотну чауру са спиралама, спровео компримирани ваздух и плин у чауру и у новој пећи разгрејао ужарену ватру,

без кокса. Као иза сна пренули су се сви у предузећу кад су увидели да се кокс може заменити нафтом.

Радници су испробали нову пећ и увидели да се сада за седам сати кали 400 бургија уместо 200, да је пре било потребно пет сати за распаливање кокса, а сада само тренутак за одвијање вентила на одводу нафте. Приметили су да је сада довољан само један радник уместо два, да је потребно утрошити 8 литара нафте по 6,50 динара уместо 50 килограма кокса по 8 динара килограм. Приметили су да се челик на плин одлично кали.

И још нешто: када се на овом принципу изгради већа грађа, а такву ће пећ Фодор изградити, онда ће се и велике бургије од једног метра кали на исти начин, а неће стајати тако скупо као досада. До сада је за израду једне велике бургије распаливан кокс чија је вредност износила око 400 динара, а у току каљења прске су по три бургије док би испала једна добра. То је штета коју ће Јожеф Фодор отклонити.

Некада се причало да мала предузећа нису рентабилна, да у њима никада не може бити стваралаштва. А шта се дешава? Мала предузећа се развијају, јер имају новатора, прегатоца, имају човека који воли

Јожеф Фодор проналазач бургија нове пећи за каљење

рад. Мала предузећа са људима каквих ми немамо, постала су велика. Јер без предузећа „7 јули“ не би било бурги-

ја за мостове, ни за котлове, не би било рада у металургији.

В. ПАСКАЉЕВИЋ

Страни хумор или...

65769

RETURN AT ONCE IF NOT DELIVERED

THE PHILADELPHIA NATIONAL BANK
PHILADELPHIA, PA.

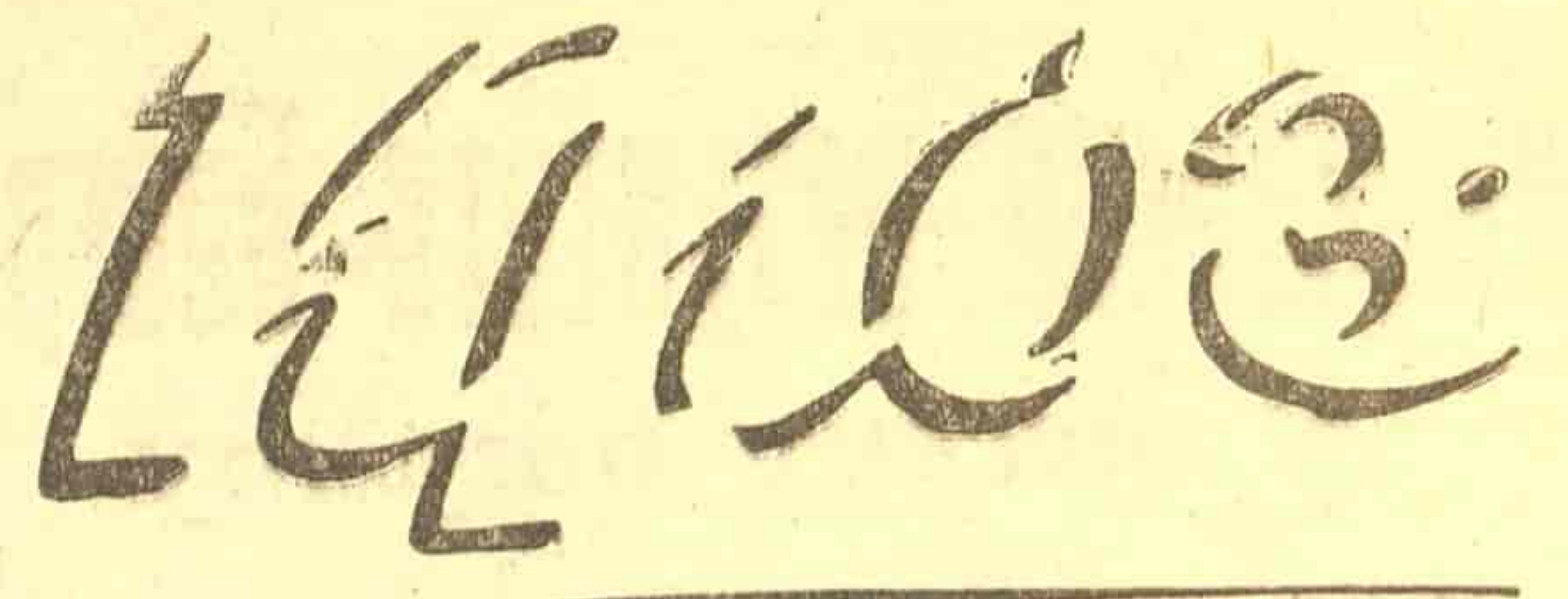
PHILADELPHIA
JUL 22
1946
PA.

U.S. POSTAGE
PAID
METER 55871

National Bank of India, Ltd.
Zanzibar, Yugoslavia

PHILADELPHIA
JUL 23 '46
U.S. POSTAGE PAID
METER 55871

... атомска бомба у географији културних

Уклонимо редове пред станбеним отсесима рејона

Цетриестог септембра био сам, послим у Народном одбору Првог рејона. Прозлехи поред стаибног отсека приметно сам велики број грађана како чекају на ред, да би свршили послове око станова. Ни мање ни више, осим оних који су били већ пуштени у отсек, чекало је 48 грађана. Да и последњи грађанин обави свој посао у том отсеку требало би да се ради до 2 и 3 часа.

Колико је драгоценог времена изгубљено у томе чекању! Баш ради тога потребно је да се овај рад упрости и рејони растереће. Поготово ако се узме у обзир да су по новој реорганизацији управа народних власти у једном рејону сједињена по два па и три ранија «квартала», те је услед тога и обим рада постао много већи, нарочито после рата, а посебно на овом тако важном сектору станбеног питања. Предлажем, да све послове око пријаве и одјаве станара, самаца и самца пролазних гостију итд. обављају насеља, и то за оне улице, које подпадају под њихову надлежност, а одобрење и додељивање празних станова, као врло деликатан посао, нека и даље остане у надлежности станбених отсека по рејонима. Свакако да ће насеља подносити извештаје пријављених и одјављених грађана својим рејонима у предвиђеном времену.

Овај начин рада око пријаве и одјаве није тако компликован да га не могу обављати насеља.

Рејони ће бити растерећени, а грађани ће брже обављати своје послове

Веселин МИРКОВИЋ

ЗА ЈЕФТИНИЈЕ ЦЕНЕ УЛАЗНИЦАМА ФУТБАЛСКИХ УТАКМИЦА

Цене улазницама за фудбалске утакмице су превисоке. Изгледа да је прешло већ у праксу да се за утакмице наплаћује за стајање 20, за трибине 30, 40, 50 а за ложе 60 динара.

Некада, када је код нас фудбалски спорт почео да прелази у професионализам и када су поједини клубови врбовали добре играче, те за њих плаћали повеће суме за прелаз из клуба у клуб, тада су биле и повишене цене улазницама.

Али данас, када сви раде на теме да својим залагањем на послу што више појевтине жи-

МЕСТО ЗАПОСЛЕЊА ТРЕБА ДА БУДЕ И МЕСТО БОРАВКА

Познато је да је велики број Београђана запослен по предузећима која се налазе ван Београда, на пример у Земулу, Раковици, Кијеву, Кнежевцу итд. Ради одласка на посао,

вот свију нас, данас се тако високе цене ничим не могу правдати, поготову када знамо да у нашем спорту нема више професионализма. Одговорни, који одређују цене улазницама, требало би да помисле ма, да на оне што сачињавају највећи део спортеке публике — на омладину.

Омогућивши омладини посећивање спортских приредаба, смањењем цена улазницама, многи би се учинило за пропаганду нашег спорта.

Исто тако и сви они који после свакодневног напорног рада у затвореним просторијама желе да се мало разоуне на чистом ваздуху, имају права на то, да им се изађе у сусрет и уз подношљивије цене омогући приступ на спортска игралишта.

Светислав ПЕТРОВИЋ

МАЛО КРЕЧА И МАЛО ВИШЕ ДОБРЕ ВОЉЕ

Колико су пута већ покретне акције да се уклоне застареле пароле са наших задова и ограда? Колико је критика упућивано преко штампе? Не може се рећи да резултата није било. Скидане су старе пароле местимице. Али нису уклоњене до краја.

На углу Кнеза Милоша и Немањине још и данас боду очи пароле: „Сви на изборе!“ „Гласај!“ Верујем да многи,

ма смета али нико се не одлучује да ту сметњу уклони.

А потребно је мало креча и мало више добре воље.

Јанко ПЕЈОВИЋ

И поред електричне инсталације — гасне лампе

Вардарска улица има електричну мрежу до куће број 12 и 13, а надаље има исто некаку електричну мрежу, али несигурну. Кадгод дуну ветар или пада киша електрична мрежа престаје да спроводи струју, становници остају без осветљења и чекају да престане киша или да стане ветар. Онда настаје кубура у кући, тражи се петролеумска лампа, мора се, наравно, набавити и петролеј, и поред тога што више лустери са сјајницама, и поред тога што постоји електрична инсталација.

Неколико пута грађани Вардарске улице тражили су да се поправи електрична мрежа у улици, али ни до данас се није ништа постигло. Становници Вардарске улице са стрепњом очекују јесење кише и ветрове, јер са њима долази и мрак у читавој улици а уједно с тим остају и некорисни претплатници електричне струје. Да ли ће се БЕЛСАП заинтересовати за своје претплатнике или ће и даље довозити да они остају у мраку?

Мита ДИМИТРИЈЕВИЋ Вардарска 9

ЛИФТОВИ У НАДЛЕШТВИМА

Београд има велики број надлештава, а нарочито разних управа и предузећа која се брину о производњи, набавци и расподели свих потреба. Разне фабрике и друга предузећа имају са њима, свакодневно, много посла. Све те веће и послови обављају се и врше углавном преко спољних службеника, а ти људи, као и други појединци, често су у немогућности да користе трамваје, те пешке прелазе растојања до разних надлештава. То и само по себи претставља велики замор и губљење времена, али да би им било још горе, многа од ових надлештава смештена су на горњим

спратовима палата, у којима скоро по правилу лифтови не раде. На пример: Министарство трговине и снабдевања Србије; вграда има три лифта а ни један не ради; Министарство индустрије Србије; лифт није довољно сигуран, па га искључују за људе; Министарство рударства Србије; лифт не ради.

Лифт није никакав луксуз. За велике зграде он је потребан. Он се поставља не зато да кућевласници зарађују, већ зато да служи свету, а у толико пре надлештвима.

Слободан БОГДАНОВИЋ

ГДЕ СЕ МЕСЕ КОЛАЧИ КОЈЕ КУПУЈУ НАША ДЕЦА

Случај је хтео да свратим у кућу број 1 у улици Генерала Хорватовића. Одмах на улазу, као замка за хваталење људи и деце, стоји отворен бунар, а двористице је препуно ђубрета и свакојаким отпадока, па више потсећа на буњиште или на ђубриште ван града. У отвореним подрумима пуно је разне и људске нечистоће.

У кући станују већином сезонски радници, међу којима је маса непријављених, а мно-

ги и немају никаквих исправа, док се горе на некаким чардацима, који су препуни мува и остале гамади, справљају медени колачи, што се износи на продају и које купују већином наша деца.

Одговорни би требало да предузму нешто да кућевласник, уколико га има, доведе у ред ову запуштену кућу, како би се избегли несрећни случајеви и извор заразе.

Петар БАБАЦ

ТИШИНА НА КУЛТУРНИМ ПРИРЕДБАМА

Општа је констатација да на културним приредбама не влада довољна тишина за време извођења програма, чиме се смета посетиоцима да с љубом пажњом прате тај програм. Дешава се да на приредбе долазе често и они које програм не интересује, али је најчешћа појава да програм остају деца.

Ова нежељена појава нарочито је добро запажена у Шестом рејону за време културног, књижевне вечери посвећене Петру Кочићу. Предавање је било добро посећено, интересовање грађана велико и успех би био потпуан да за цело време предавања у салу нису улазила и излазила деца од осам до десет година старости, смејала се, грчкарала и гласно разговарала. Пред салом, која је и онако у живој прометној улици, такође се скупила група деце. Често су фронт-

ти морали да излазе, да умирују, да се објашњавају. И тако за цело време предавања.

Сматрам да би се о овоме морало да поведе више рачуна ако желимо да нам приредбе и предавања у потпуности успевају.

Нађа ЈОВАНОВИЋ

ЗАШТО УЛИЦА ГОСПОДА ВУЧИЋА НИЈЕ БОЉЕ ОСВЕТЉЕНА?

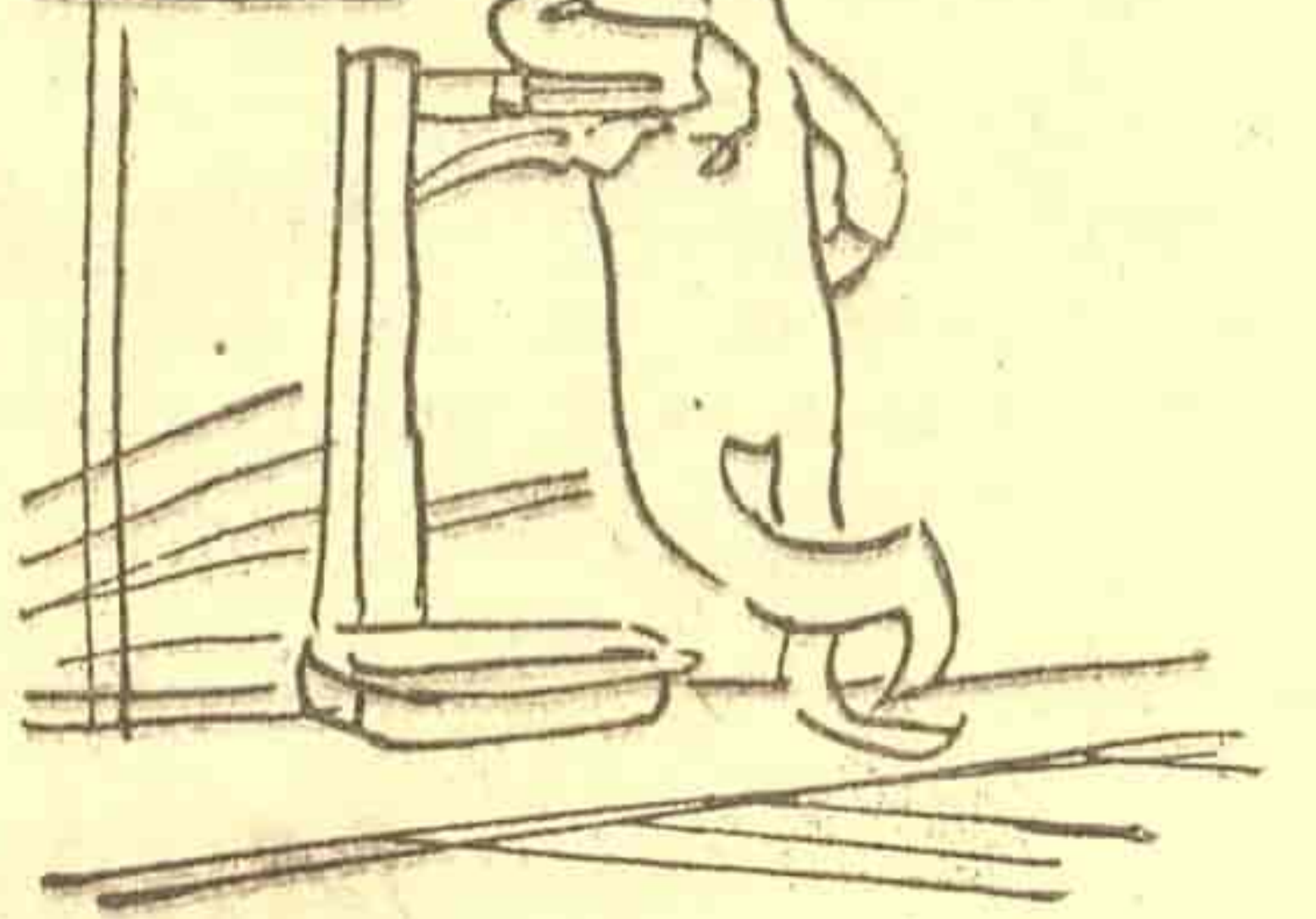
Улица Господара Вучића је једна од прометнијих улица Београда. Саобраћај је нарочито жив у вече, када се возила враћају са дневног рада. Тада настаје права опасност за грађане који се у то време крећу, само зато што је улица слабо осветљена. Од кућарица „Спасић“ тојест од почетка улице па до кафеана Станковић, што износи један километар, постоје свега три сијалице. Врло је чест случај да су и оне преко целе ноћи угашене. Ово је толико чудније што су у спореднијим улицама, где саобраћаја готово и нема, сијалице постављене скоро на сваки електрични стуб.

Љубинка ИЛИЋ

ШПЕКУЛАЦИЈА СА МЕРЕЊЕМ

Док свакодневно видимо да цене на тржишту опадају, и то местимице са 50%, на улазу у Камедегдан постоји вага поред које стоји цена: „Мерење два динара“.

Пре два месеца исти човек на истој ваги, мерно је за један динар. Да ли вага са вре-

меном и употребом добија у вредности или је ово шпекулација?

На другим местима у граду мерење је цена један динар

М. С.

БЕОГРАДСКЕ СЛИКЕ — ЧАСОВИ

Час јачања живаца

Час јачања плућа

Час „западне културе“

Час за ликвидацију разарања

ЗА ШТО БРЖЕ УРЕЂЕЊЕ БЕОГРАДА

★ ★

У недељу су грађани Првог рејона радили ударнички

Добра организација и такмичарско расположење дали су значајне резултате

Организовати ударни дан рејона, значи удружити добру вољу, снагу и организацију. То значи: за кратко, ограничено време постићи много. То значи: заложити се истински, свим срцем.

Петнаест радилишта Првог рејона, петнаест рушевина, са безнадежно измешаним и издробљеним малтером, циглама и осталим материјалом, требало је рашчистити. Од нереди начинити ред. Од рушевина — градилишта.

У седам часова изјутра, кроз прву јесењу измаглицу, дошли су грађани. Скинули су капуте и џемпере, окачили их о греде које штрче, о остатке балкона и довратака, о суседне дрвеће. Засукали су рукаве. Жене су повезале главе и опасале кецеље. Спремљен алат раздвојен је, уз звекот: лопате, крампови, будаци... Зазвечала су празна гвоздена колица.

А онда је отпочео рад.

Под косим зрацима сунца поделили су се и распоредили грађани. Застругале су лопате кроз шут. Замакнути будаци рушили су заостале зидове у облацима беле прашине. У ланцу се додавале цигле и ретале у велике блокове.

И лица су се одједном заруменила. Скинути су последњи капуте. Отпочео је разговор и довикивање. Песма.

Није тешко наћи радилиште. Оно кучи, бруји, звони и пуши се. Најлепше брујање: брујање рада, зауставља оне што су имали намеру да прођу. По-

„Летећи возач“, тако су на радилиштима назвали Драгишу Бешлића, који одвезе двоја колица, док остали одвезу једна

стоје тренутак, па скидају и сами капуте и заврћу рукаве.

— Има ли још која лопата? Статистичар одмах убележава промену. Зато сви добровољни радници, с времена на време, кроз ларму и жагор, обраћају се статистичару:

— Колико нас је? То је већ такмичарско питање. Јер што се рада тиче, — радница је доста.

Сваки долазак камиона убрзава темпо. Као корбачи фи-

јучу лопате. Брчке камион за време пуњења.

На радилишту код Обданишта у Душановој улици наспина се велика јама. Драгиша Вешлић добио је надимак. Он је „летећи возач“, јер одјур са пуним колицима и врати се два пута, док други постигну једном.

Мара Росић „Босанка“ не пропушта ни један дан рада. Ђути и ради. Мушки: будаком. Око ње је пуно изрованог шута.

Седамдесетогодишњи Славољуб Милојевић не заостаје за другима. Чак предначи. Осмех му је непрестано на лицу и једнако прича. Весели се животи и радује што може још да ради.

На углу Бранкове и Царине Милице улице има преко три стотине добровољних радника. Међу њима и седамнаест инвалида. Залажу се и раде као остали. И више од осталих.

Одрњава се шут, товаре камиони, бележе резултати.

Такђе на свих петнаест радилишта. А поред Калемегдана, према Дунаву, једнако пролазе камиони пуни шута. На истој стовари их чека омладинска екипа, која се примила тог тешког задатка.

А резултати?

На рашчишћавању рушевина радило је 2035 грађана. Дато је 8.140 радних часова. Из бачено је 1075 кубних метара шута, извађено и исечено 2 кубна метра дрва за Обданиште. Са 450 колица шута насуца је руна пространа 26 квадратних метара. Извађено

је из шута 1050 комада цигала, пренето на даљину од 60 метара и склоњено.

ДФЖ је у заједници са подружницом кућног помоћног особља организовао одлазак у Панчевачки Рит на вађење кромпира.

Отишле су, осим тога, екипе на брање сунцокрета у Срем и две екипе у села, за помоћ селу.

У тим радовима учествовало је око 1000 грађана.

Оно што карактерише ударни дан Првог рејона, то је добра организација. А она се постигла на следећи начин:

У Народном одбору било је руководство, које је свакога сата примало извештаје са свих насеља, која су, опет, преко курира, примала извештаје са радилишта. На тај је начин било омогућено регулисање одласка камиона и распореда грађана и алата.

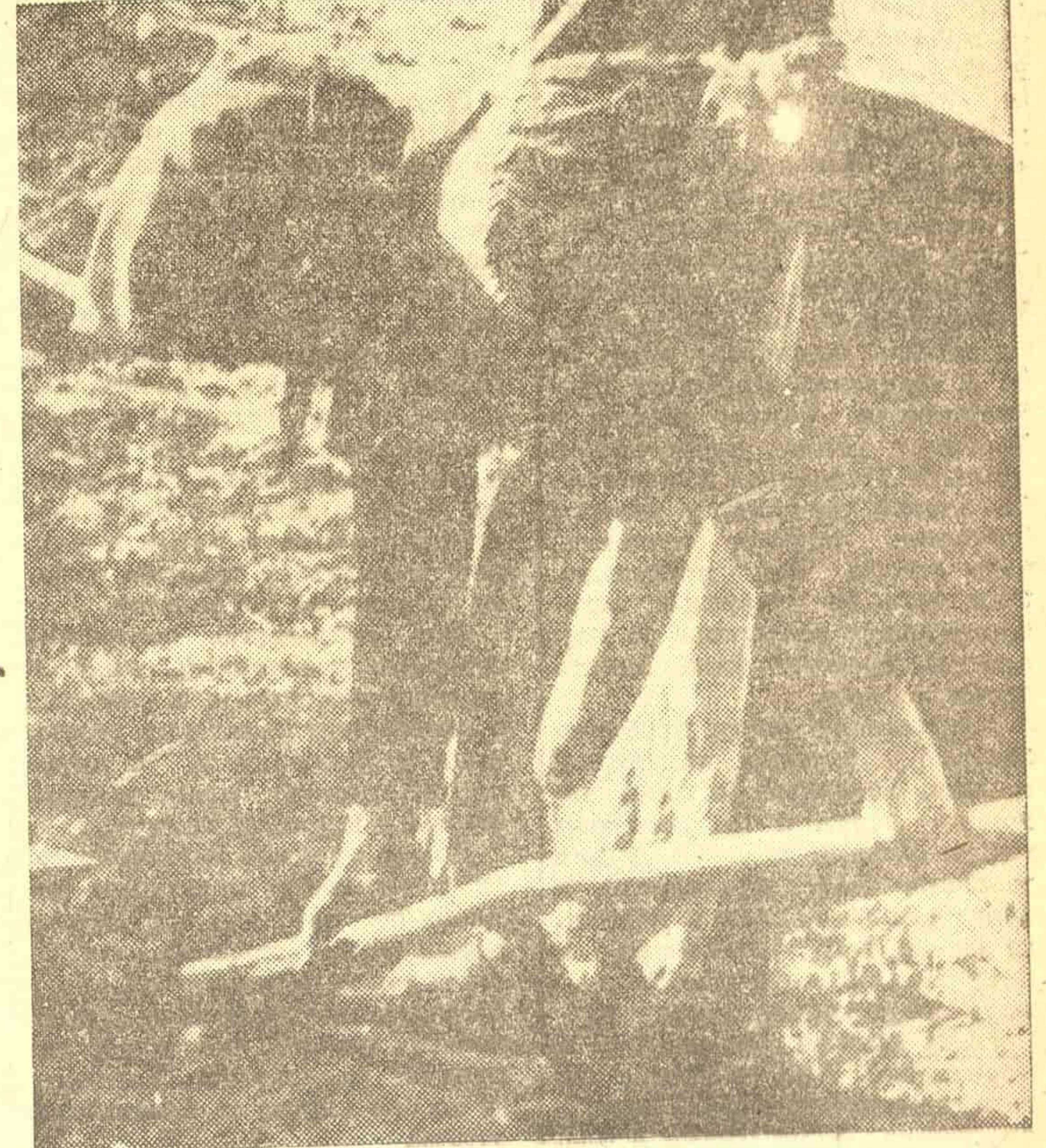
Свако радилиште имало је техничког руководиоца и статистичара, као и табле на којима су се свакога сата убележавали сви подаци и евентуалне промене.

Педесет и четири камиона искоришћено је максимално, јер радници за истовар нису ишли са камионом, већ су се налазили на Дунаву. Сваки камион је имао спроводника, а сви су укупно начинили 324 туре. Поред тога било је и 15 запрежних возила.

Вила је организована и саинтетска служба.

Овако постављен ударни дан једнога рејона, може да буде образац организације, јер је радно расположење грађана свих рејона подједнако и сваки грађанин, кад већ изиђе на радилиште, жели да доприне више и боље.

Софија Топаловић има 63 године и никога од блиских нема, али се најбоље осећа на радилиштима, међу фронтцима, где и сама доприноси обнови и уређењу

ГРАЂАНИ ШЕСТОГ РЕЈОНА У МЕЂУГРАДСКОМ ТАКМИЧЕЊУ

★ ★

„Ми смо бољи од компресора...“

Обнова улице Војводе Глигора

Фронтници Шестог рејона у недељу нису облачили празнична одела, јер је то била њихова ударничка недеља. Насеља су оживела пре него што се сунце појавило, а када се први зрак пробио кроз свежу измаглицу кином опраног јутра, у улици Војводе Глигора владала је несвакидашња живост.

Сложно су се разгелали узвици „О-рук“, док су људи упрти у дебеле гвоздене и полуге померали читаве блокове старе калдрме. Грађани су са невиђеним радним пољетом приступили овоме послу чије ће плодове ускоро сви заједно да користе.

Стара, изрована али ипак дебљине преко тридесет сантима метара, калдрма у улици Војводе Глигора, дугој 940 метара, по којој су се тешко кретала кола уз несносно тандрање, 1960 кубних метара калдрме заливане бетоном, због које је аутобус за Душановац стално био у квару а грађани морали из предграђа да пешаче по неколико километра да би дошли у град — та калдрма нестала је за неколико дана. Као да је руком однесена. И

Војници наше Армије, заједно са грађанима радили су на опоравку калдрме у улици Војводе Глигора

стварно, однесена је рукама људи. Више од 2000 лари руку грађана Шестог рејона учинило је да се стара, покварена калдрма нађе ван улице. На њено место, кроз кратко време, биће постављене коцкице. Домба ће нестати. Биће то равна и чиста улица.

Омладинци, пионирци, радници, жене и сав радни народ Шестог рејона у такмичењу на обнови, у такмичењу за бољи живот ни досад нису жалили своју снагу и улагали су највеће напоре.

Весеље је радити. А снажна лупа чекића који ломе стару калдрму, да би се омогућило постављање нове, даје ритам полетној врви радних људи.

— Људи, зар омладинци да ураде више од нас старих? Запамимо!

То се такмиче грађани Душановца и омладинска бригада која се пре кратког времена вратила са Омладинске пруге, очеличена и снажна.

Инжењери су говорили да је без компресора рад немогућ, али:

— Има ли бољег компресора од нас, кажу становници Маринкове Варе. Четрдесет људи из тога насеља постигло је рекорд. Одвалили су комад од 16 кв. метара, тежак 5.500 кг.

И без компресора предвиђене норме свакодневно се пребацују. Уместо њих употребљене су полуге и људске мишице. Без по муке одваљују се комади тешки од 2 до 3000 килограма. За један дан очишћено је 530 метара дужине улице, чија површина износи 4000 кв. метара или 1200 кубних метара камена.

— А ти, Вера, што не радиш? Баш си права лештица, добацује погрбљени омладинца младој жени која пролази са дететом.

— А ко ће да нахрани ову војску када се врати са рада? Радим и ја за све вас — кувам, одговара спремно Вера и удаљује се носећи корпу пуно поврћа.

Омладинца са значком Ударне омладинске бригаде без престанка ломе камен огромним чекићем. Усправља се с времена на време и самозадовољно гледа рад своје групе.

— Рекорд носи „Душановац“, нема шта, узвикује и са новом снагом наставља да лупа по тврдом камену.

Борци и официри Југословенске армије, 120 људи из Аутопука, измешани са грађанима, помажу на радovima. Армија је увек с народом.

Досад је дато 9.430 радних часова. Кроз кратко време грађани Шестог рејона пролазиће овом улицом Војводе Глигора. То ће бити резултат заједничких напора. Гордо ће моћи да каже сваки грађанин:

— Ми смо је саградили...

Грађани Првог рејона, захваљујући доброј организацији и такмичарском расположењу, остварили су у току свог ударног дана знатне резултате

АКЦИЈА ПОШУМЉАВАЊА У СЕДМОМ РЕЈОНУ

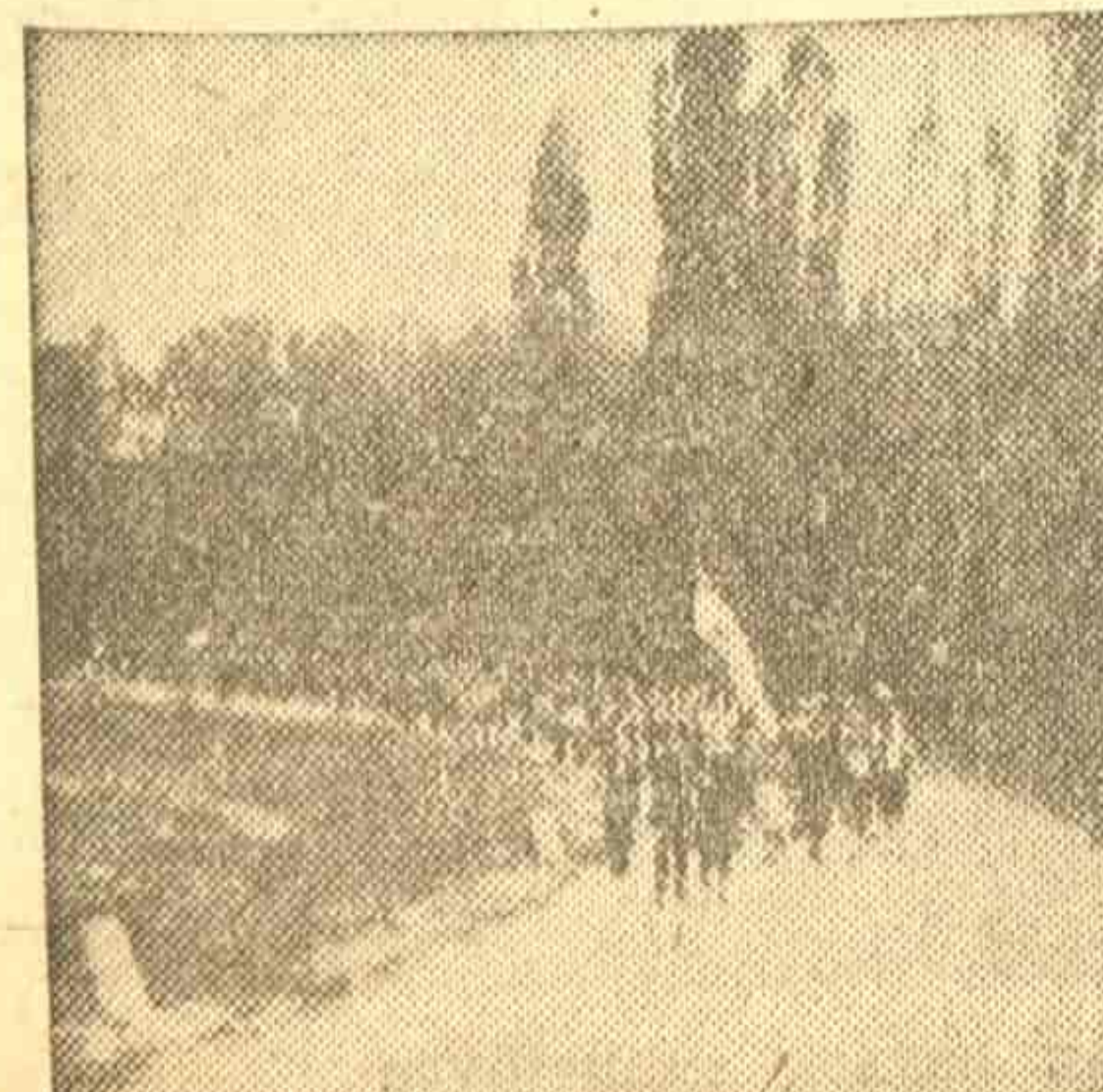
★ ★

„Постоји ли данас оно што нисмо у стању да савладамо?“

Источно од Кошутњака штрчи дивље, коровом и трњем обрасло Гољино Брдо. Његове пуне падине треба пре-

Стотине грађана на послу пошумљавања у Седмом рејону

Полазак на пошумљавање

крити зеленим садницама, зауставити ветрове, што сада не сметано бришу преко улица и унеги у град више мириса шуме. Да би се од голог брда нацинио зелени појас, треба ископати 100.000 рупа, за 100.000 садница. Где је био коров, треба да залепришају на пролеће гране багрема.

Било је облачно, чак је и киша прскала. Али то није сметало да 1426 добровољних радника крену у акцију пошумљавања. Омладинци, одрасли, жене, радници, намештеници... Зарили се први ашови у земљу, ударили први будаци. Запевала омладина Чукарице, Раковице, Дедиња и Кошутњака.

Многи, без оруђа, радили су рукама. „Вечити ривали“: Чукарица и Сенак имају деонице једну до друге. Такмиче се — све пршти!

Чују се шале на све стране. — Шта гледаш, питају Сретена Грујића.

— Мислим како ће ово изгледати кроз једно 10 година... Доведеш овде сина за руку и кажеш: „Погледај, то је твој отац засадио.“ Некако мило дође човеку...

Ближи се подне. Под заставом се састаје штаб радилишта. Дају се упутства, примају резултати. Одатле се спрово-

ди организација и распоред рада.

А биланс гласи: 1426 људи дало је 5.704 радна сата. За то време ископано је 10.290 рупа за саднице. Финансијски ефекат: 57.000.— динара. И — морални успех.

— Постоји ли оно што нисмо у стању данас да савладамо, пита један грађанин, посматрајући урађено.

— Јок, брате, одговара други уверено.

На челу велике, веселе поворке, на повратку, поново се вије застава. Одлазимо да би се поново вратили.

Урош МАТИНОВИЋ

У Трећем рејону 4.672 добровољна радника

Биланс ударнога дана Трећег рејона има значајне цифре:

на 22 радилишта изведено је 4.672 добровољних радника; они су дали 18.862 добровољних радних сата; за то време извађено је 756 кубних метара шута и нивелисано 2.000 квадратних метара терена;

у екипи, која је отишла у Сопот, као помоћ селу, учествовало је 92 електричара, који су завршили инсталацију у 51 згради, постављајући 225 јачинских места.

У раду ударног дана учествовало је 42 камиона, који су остварили 280 тура.

Овај значајни биланс добија свој пунији ефекат кад се узме у обзир разноврсност ообаљених радова. Вршена је дренажа и калдрисање Малешке улице, новоградња и насипање Херцеговачке улице, нивелација терена на много места. Осим тога обрада Пионирског парка на углу Бирчанинове и Катићеве улице.

Ударна омладинска бригада радила је истога дана нивела-

цију терена на насипу Нови Београд

Вреди истаћи одив и предано залагање Јатаган-малаца, који су обављали послове, не у кругу свога насеља, већ 500 метара даље.

Дом за васпитање младежи одазвао се акцији и помогао у скидању старе калдрме у Херцеговачкој улици.

Синдикална подружница Министарства грађевина ФНР дала је 50 инжењера и архитеката, који су вршили дренажу у Малешкој улици.

Потреба отварања вегетаријанског ресторана

Један од најважнијих проблема који се поставља пред народну власт је проблем прехранивања београдског становништва. И тај проблем, као што је познато, народна власт је решавала и решава га с великим успехом. У низу мера које су у ту сврху предузете, отварање народних ресторана претставља једну од најуспешнијих.

Задовољавајући систематски потребе београдског радног света, Дирекција Зугопа решила је у принципу да се у Београду отвори и један вегетаријански ресторан. За велики део Београђана то би одиста било од велике важности; тиме би се у сложеном проблему прехранивања радног народа у Београду решио један важан моменат. Нередовна и недовољна здрава исхрана, у тешким условима борбе и окупације, није остала без последица. Због тога би отварање вегетаријанског ресторана у најкраћем времену била одиста прека потреба.

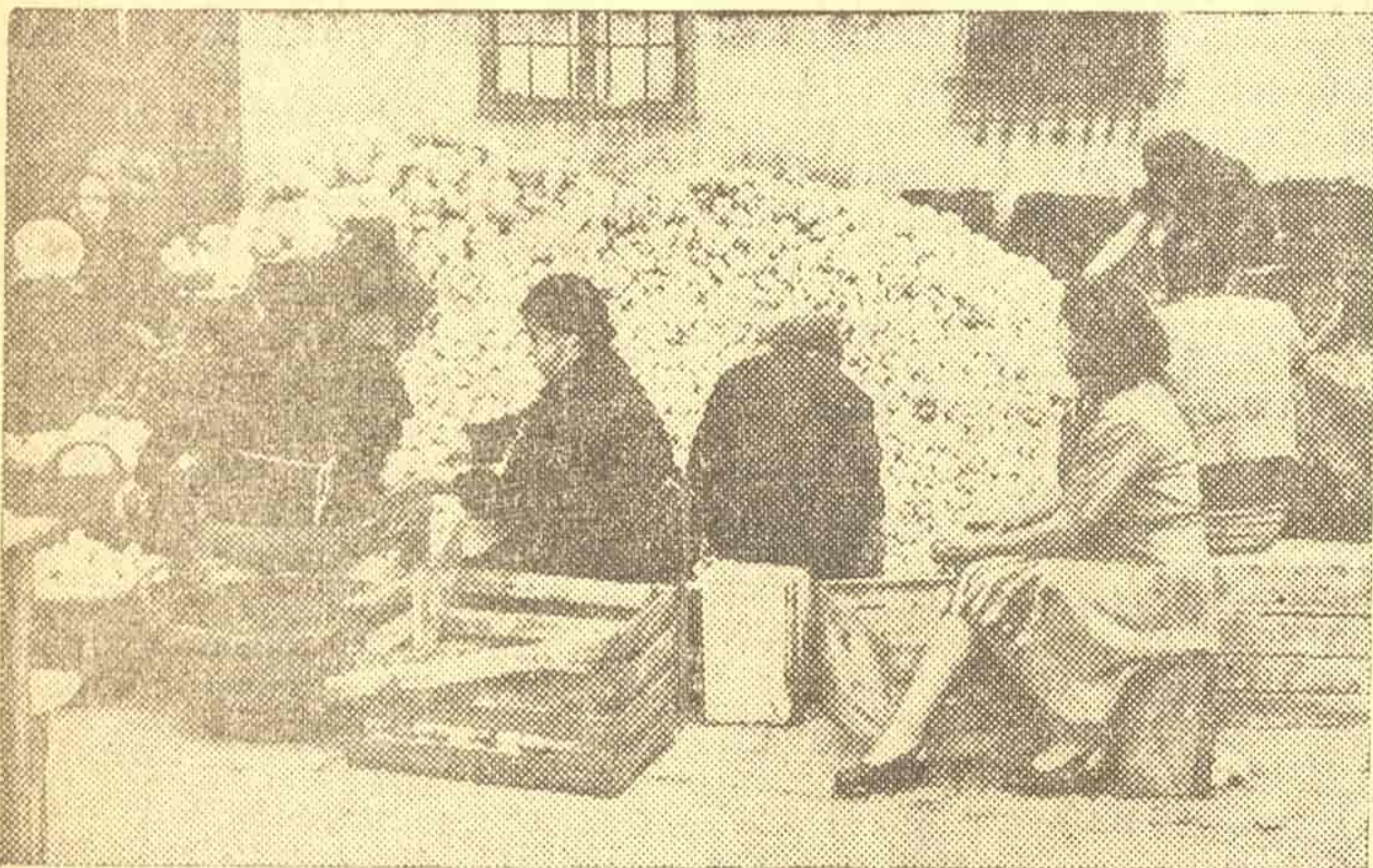
Али решење овога проблема застало је, изгледа, на питању локала. Потреба је наћи погодан локал и на погодном месту. Локали који би дошли у обзир, већ су заузети, и због тога се долази у колизију са другим установама и предузећима, који исто тако имају своју важну функцију.

Ипак питање локала није нерешљиво. Ако отварање вегетаријанског ресторана зависи од локала, — ми имамо и конкретан предлог.

У локалу бивше ресторације „Атина“, Терезије број 28, налази се сад „Сторка“, Државно предузеће за стручну организацију канцеларија и промет канцеларским уређајем. Локал у коме је смештено поменуто предузеће, знатно је погоднији за ресторан него за предузеће ове врсте. Он је, у осталом, и нарочито прављен за ресторан: у њему се налази специјална хигијенска кухиња, са топлим и хладном водом, одељење за прање судова, два швајца и друга споредна одељења, зидана искључиво за потребе ресторана. У инвентару локала налази се, између осталог, прибор за јело, специјални хладњаци, електрични уређаји, тањираи, чаше, столони, столице и много других ствари за потребе кухиње и ресторана. Све ово, заједно са локалом и његовим споредним просторијама, не служи и не одговара „Предузећу за стручну организацију канцеларија“. Међутим, у потпуности одговара једном вегетаријанском ресторану.

Светомир ПОЧЕК, вајар

У СЕЗОНИ СПРЕМАЊА ЗИМНИЦЕ

Већ данима од раног јутра до касне ноћи радници и намештеници Главне београдске задруге конзервирају и киселе припреке за зимницу. То је за оне који су другим радом спречени да сами спремају зимницу

КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ Београда

КОРАК КА БОЉОЈ ПРОИЗВОДЊИ И РАСПОДЕЛИ

ПОПИС ЗАНАТСКИХ РАДЊИ У БЕОГРАДУ

Делењење индустрије и занатства ИНО-а отпочело је попис свих занатских радњи у Београду. Овај попис треба да буде завршен у току месеца септембра.

Ерзо спровођење пописа налазила је потреба за јасним увидом производних средстава којима Београд располаже. Попис је био потребан и ради евиденције занатских радњи, њиховог сврставања по структурама, ради података о броју људи запослених у њима и радног капацитета машина којима радионице располажу.

Ова евиденција омогућиће стварање прегледније слике Одељењу индустрије и занатства о капацитету занатских радионица у Београду и, с друге стране, њихово пуно искоришћење у планској привреди.

Досад се често дешавало да су сопственици појединих радионица тражили од ИНО-а додељивање сировина, полу-сировина и погонског горива у већим количинама него што то налажу стварне потребе и капацитет радионица. Нарочито је то био случај са бензином и угљем.

Цене занатским услугама у Београду биле су досада прилично високе. Разлог лежи у томе што су занатлије обично набављале материјал на првој берзи по високим ценама, плаћале веће наднице својим радницима од оних који је Уредба прописала (тима су изиђаване и наношене материјалне штете Заводу за социјално осигурање и држави јер за раднике нису плаћани порези сразмерно њиховим платама), убирале високе и недовољне зараде и стварале читаву пометњу на тржишту не дозвољавајући да широке народне масе добу до јевтиних занатских услуга.

После пописа, који треба схватити као једну меру више ка снижењу цена занатских услуга, свих ових неправилности ће нестати и биће омогућено стајно падање цена занатским услугама.

Попис занатских радњи је прецизним назначењем средстава производње, капацитета и броја упослених радника, омогућиће злоупотребе овакве врсте, а осигураће правилну расподелу сировина и других средстава за производњу, као

и правилну расподелу стручних занатских кадрова.

После разграничења индустрије од општег државног значаја и индустрије од републиканског значаја које ће бити у надлежности и под пословним руководством Савезног односно републиканског Министарства индустрије, индустрија локалног карактера и занатство потпашиће дефинитивно под пословно руководство окупних народних одбора. Према томе све занатске радње у Београду и Земуну потпашиће под искључиву надлежност Извршног одбора града Београда. На тај начин Извршни народни одбор ће и-

мати да прави планове и да даје производне задатке локалној индустрији и занатству, у оквиру планске производње, као и да је снабдева потребним материјалом, сировинама, горивом и мазивом, што је већ и отпочело у скромним размерама.

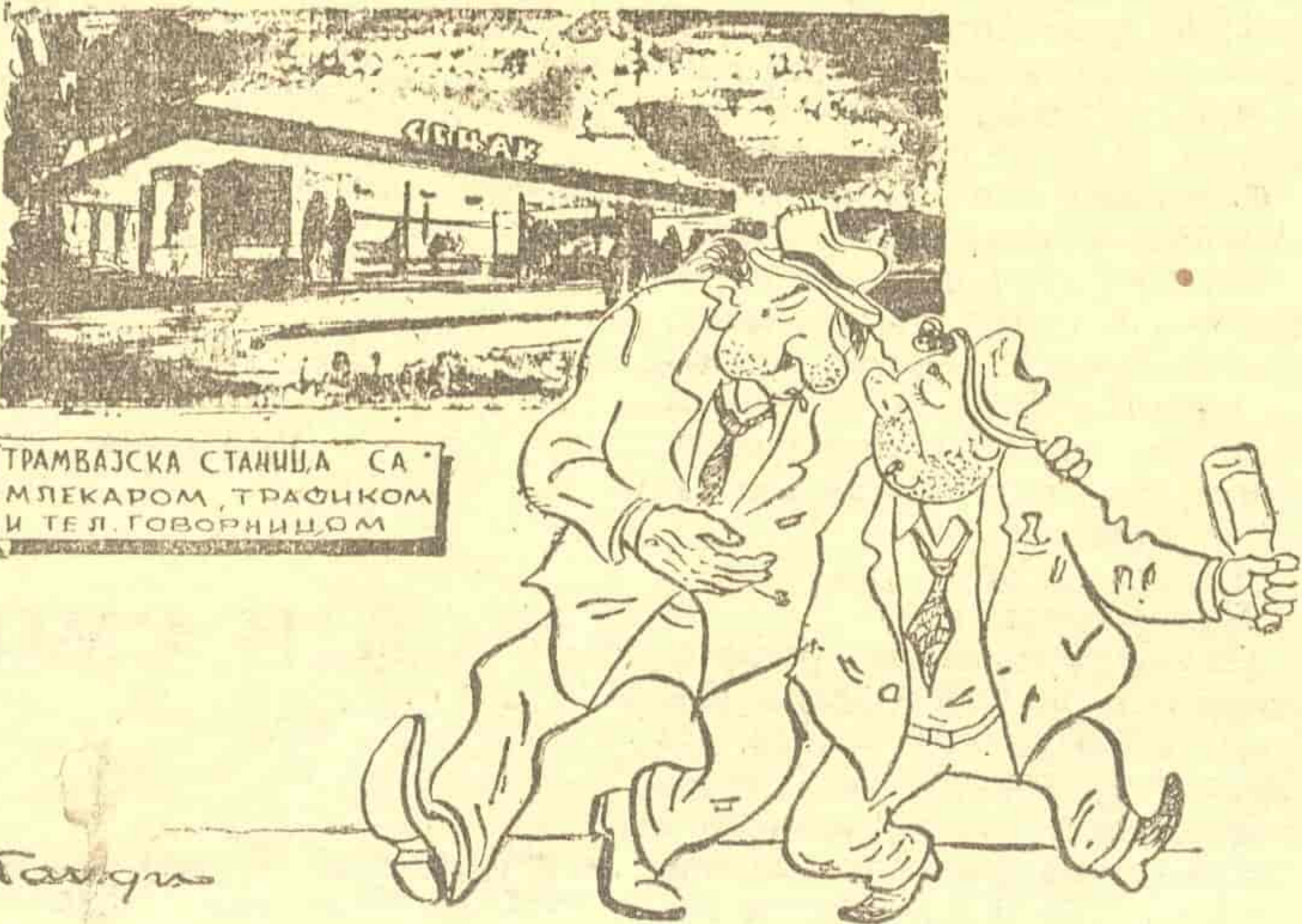
Попис занатских радњи дошао је као нужна мера и корак ка бољем планском спровођењу производње и расподеле, подизању стручних кадрова и унапређењу нашег занатства.

Једина замерка овом нужном и потребном попису само је та што он није дошао још раније.

Б. В.

Прекид са традицијом

ПРЕЂЕШЊЕ БЕОГРАД

— Дођавола, што прекидају са традицијом. Бифе треба да отворе, шта ће нама млекара...

Зашто се Земунски мост тако споро поправља

Од 3 септембра отпочела је генерална поправка земунског моста за кољски и пешачки саобраћај. Досада се одржавању моста и о мањим поправкама старало Техничко одељење Извршног народног одбора. Међутим, како се, силом прилика, мост преоптерећивао саобраћајем, дошла је у питање даља безбедност прелаза преко моста. Зато је у пролеће ове године образована комисија која је имала за дужност да испита стање моста и да предложи начин потребне поправке.

Генерална поправка моста поверена је 1 јуна ове године државном предузећу „Обнова“ с тим да се она заврши до 1 октобра. Али, већ у самом почетку, предузеће „Обнова“ наишло је на огромне тешкоће. И поред тога, што је добило приоритет, оно је врло тешко набављало потребну грађу. Нарочито тешко било је додати 504 моснице које треба да се ставе у основу дрвене конструкције преко које прелази кољски саобраћај. Управа предузећа и други надлежни фактори уложили су максимални напор да се грађа добави до 1 септембра, како би се могло почети с поправком. Предвиђено је да се за десет дана положу моснице, а да се до краја месеца потпуно заврши поправка моста. Али, изглед за благовремену набавку мосница

смањен је нарочито чињеницом да скоро све пилање у Босни раде, углавном грађу за Омладинску пругу, тако да се предвиђа да ће последња партија овога материјала стићи тек око половине октобра.

Међутим, поставља се питање, зашто се уопште почело са поправком моста пре него што се осигурао потребни материјал. Чињеница је да ће се, и поред започетог поправљања једне половине моста, стара конструкција друге половине још за известно време употребљавати. Према томе, могло се пречекаати са започињањем поправке све док се не прибави грађа и онда, ударничким радом, завршити мост за две-три недеље, као што је, уосталом, и предвиђено. Овако, имамо ситуацију да се на једној половини моста кочи саобраћај и да се брже пређе преко моста пешке но аутомобилом, а да на другој половини неколико радника чепака и скоро ништа не ради. Предузеће „Обнова“ има на расположењу довољан број стручних радника, али брже да се ради не може — нема материјала. Да се прекине са радом, кажу није рентабилно, јер би се стварали изливни трошкови око поновне организације посла.

Зато, једини је излаз, а и најправилнији, да се убрза испорука потребног материјала.

Стојан МИХАЛЛОВИЋ

НОВЕ КАРТЕ за снабдевање рационараним намирницама

На основу Наредбе о разврставању становништва у потрошачке категорије, извршиће се у Београду поновна подела свих грађана у шест категорија, са важношћу од 1 новембра ове године. Свака категорија имаће одговарајућу потрошачку карту: Р-1, Р-2, Р-3, Г, Д-1 и Д-2. Као што се види, уводи се још једна категорија за раднике, а деца до 2 год. добијаће Д-1 а деца од 2 до 14 год. добиће Д-2.

Радници и са њима изједначена лица деле се у три категорије у прву категорију долазе они радници који су непосредно запослени у основном процесу производње: у електричној индустрији заједно са електричним централама, у првој и шареној металургији, у тешкој индустрији, у лакој индустрији уколико су запослени непосредно на оправкама производа тешке индустрије, у већини грана грађевинске индустрије, шумских радова и индустрије дрвета, хемиској индустрији и тако даље. Са првом категоријом радника изједначају се сви руководиоци службеници у смислу члана 12 Закона о државним службеницима, председници, секретари и повереници извршних одбора, народни посланици итд. У ту категорију увршују се и чланови академија наука, професори универзитета и високих школа са рангом универзитета, руководиоци културно-установних и знањствених установа, најистакнутији претставници науке, књижевности и свих грана уметности итд. Овде спадају инвалиди из ратова од 1912—1918, од 1941 и из народноослободилачке борбе, и инвалиди рада са 60% инвалидитета и умањене способности за рад.

Као радници друге категорије сматрају се сви остали физички радници запослени на помоћним радовима, уколико нису посебним прописима због њихове стручности увршени у прву категорију. Са другом категоријом радника изједначају се самостални административни и самостални стручни службеници у смислу чл. 12 Закона о државним службеницима. Исто тако изједначају се и признати уметници, књижевници, песници, и тако даље.

Радници треће категорије су часовничари, златари, кујунџије, оптичари и њима слични радници, све помоћно особље запослено у свим врстама задружних и приватних трговачких предузећа, сав персонал по хотелима, уколико нису на основу последњих прописа увршени у прву, односно другу категорију, помоћни радници у регистрованим занатлиско-произвођачким задругама, чувари, послужитељи, вратари, курири, фотографски, фризерски, маникирски и педикирски радници, кућно помоћно особље, чистачице, продавци новина и тако даље. Са њима се изједначају административни, стручни, помоћни и извршни службеници у смислу чл. 12 Закона о државним службеницима, као и лични пензионери. Исто тако и свештеници и остали службеници верских заједница, јаци средњих школа преко 14 година старости, студенти и тако даље.

Градске радионице пружиће грађанима јевтине занатске услуге

Све је већи број градских предузећа, радионица и продавница које снабдевају грађанство Београда разним артиклима. Ових дана приступило се отварању градских радионица којима ће се постићи утицаје на кретање цена и омогућавање широким масама да добу до јевтиних производа.

Прве су отпочеле рад три градске радионице, које већ показују успехе у раду, а у изгледу је отварање још 12 радионица разних струка. Тим бројем биће, углавном, подмирен добар део потреба грађана Београда.

Градска кројачка радионица, у улици 29 новембар, спада у најбоље уређене радионице ове врсте у Београду. Просторије су укусно намештене, а услуге су веома солидне, како по цени тако и по квалитету рада.

Највећи је успех досад показала Градска четкарска радионица, која већ сада утиче знатно на смањење цена четкама. Четке за кретање, које су се продавале у граду по 120 динара комад, коштају у овој радионици свега 39 динара.

Поред ових двеју радионица, отворена је и Градска пластичарска радионица у бившем ресторану „Топола“. Све градске радионице производе ове радионице, јер својим капацитетом она може да подмири њихове потребе. Отварањем ове пластичарске радионице омогућена је контрола цена пецива.

Отварањем градских радионица ИНО је осигурао себи могућност да контролише цене по приватним радионицама и да својом конкуренцијом утиче на њихове смањења. С друге стране, градске радионице помоћи ће знатно подизању и јачању нашег домаћег занатства, као и јачању државног сектора у привреди. Због тога је потребно да се настави и даље са оваквим радом и створи што већи број радионица, које би потпуно могле да подмире и најситније потребе грађанства.

ШТА МОГУ ДА УРАДИМ ЗА ЛЕПОТУ СВОГА ГРАДА

У БЕОГРАД ТРЕБА УНЕТИ ШТО ВИШЕ ЗЕЛЕНИЛА

Независно од акција пошумљавања, које се ове јесени масовно спроводе у Београду, постоји могућност да сваки грађанин и грађанка, да сваки омладинца, допринесе уређењу и улепшавању свога града, као и свеживењу и здрављем ваздуху у њему.

Београд има, не само на периферији већ и у ужом центру, доста неискоришћених дворшта, доста утабаних простора, на чак и бањита, у којима има свега, само нема дрвећа, украсног биља, зеленила и цвећа.

Ништа није лепше, по обичају зеленила у једном граду, и са стетске и са здравствене тачке гледишта. А ништа није лакше грађанима но да, сваки засебно, улажују мало труда, путем сађења и неговања зеленила, допринесу своје граду.

Шта се све већ сада може учинити? Може се, користећи свако слободно место у дворишту и бањити, засадити воћка, и украсно шибље. Ускоро ће бити време када се то сади, да би у пролеће већ развило лишће у новој средини и донело граду своју свежину.

Нови тролејбус успешно је издржао све пробе у заводу, а исто тако — и такозване експлоатационе пробе. Државна комисија врло повољно је оценила нова кола.

До краја године завод ће изградити преко сто удобних тролејбуса. Д. ГОРНОСТАЈЕВ

★ ЖИВОТ И РАД У СССР ★

Нови совјетски тролејбуси

Стегодишњи план успостављања и развоја народног газдинства СССР предвиђа велике подухвате на подручју побољшања материјалног благостања радног народа совјетске земље. Нарочита пажња поклоњена је развоју градског саобраћаја. Само за престоницу Совјетског Савеза, Москву израдиће се у току „пјатилетке“ 1060 нових тролејбуса.

Завод, чији је директор А. лексеј Огурјев, већ је приступио сервиској изради нових тролејбуса. У данима рата тај завод, као и многи други совјет-

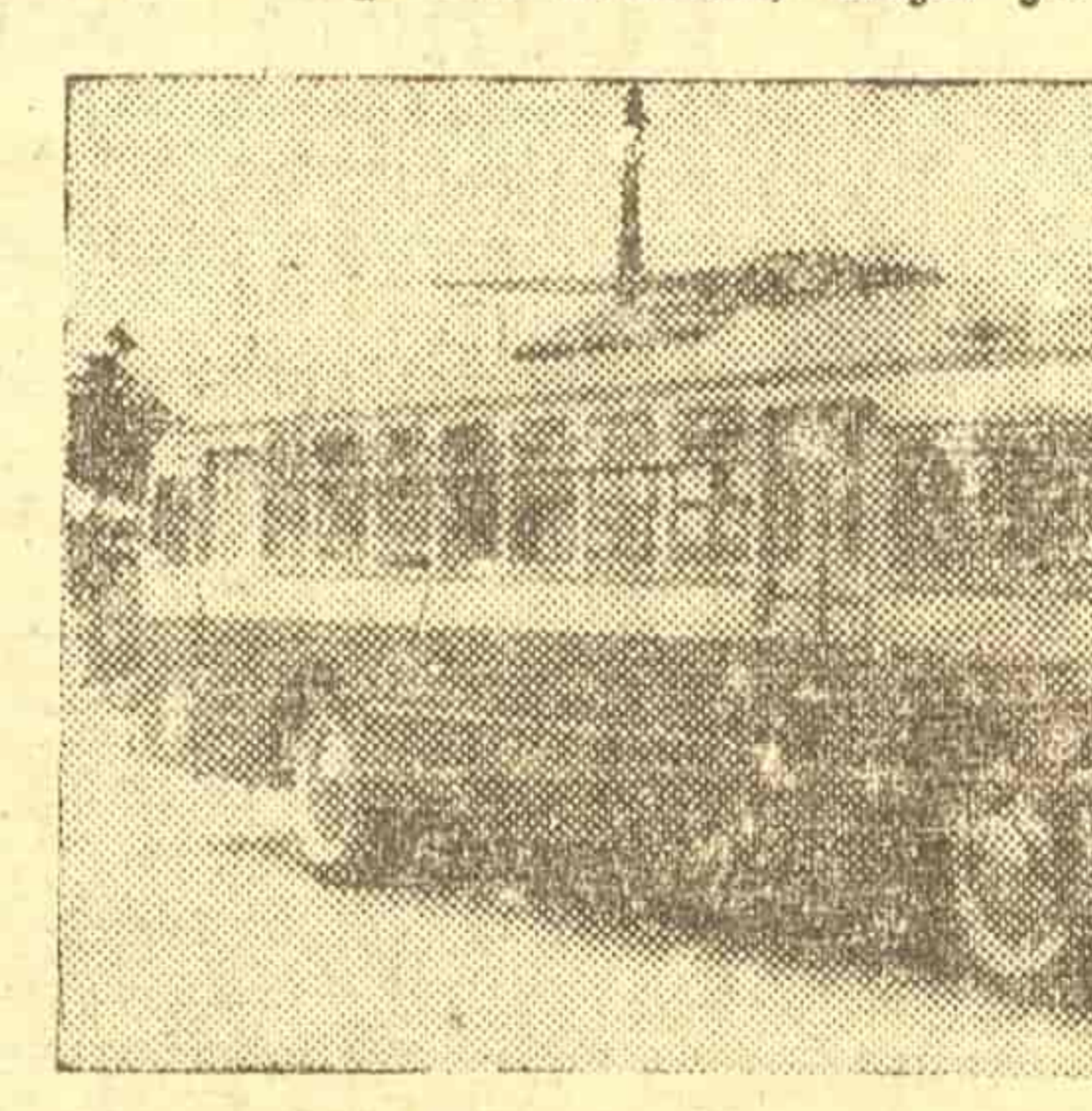
ски заводи и фабрике, израђивао је, углавном, одбранбачу производњу, снабдевајући Црвену армију првокласним наоружањем. После слома Хитлерове Немачке и империјалистичког Јапана завод је прешао на мирнодопску производњу.

Прошле године у московским трговинама појавило се лепо израђено алуминиско посуђе. У пролеће ове године почела су да циркулишу московским улицама спретна колица са хладним напницама. Све је то производња завода, о коме је

реч. У великим заводским одељењима приступило се раду на оправци московских тролејбуса марке ЛТВ-4а. Стекавши искуство приликом оправке и израде тролејбуса старог типа, група заводских инжењера на челу са шефом конструкторског бироа Михаилом Поповим конструисала је нов тролејбус, који је део од метала.

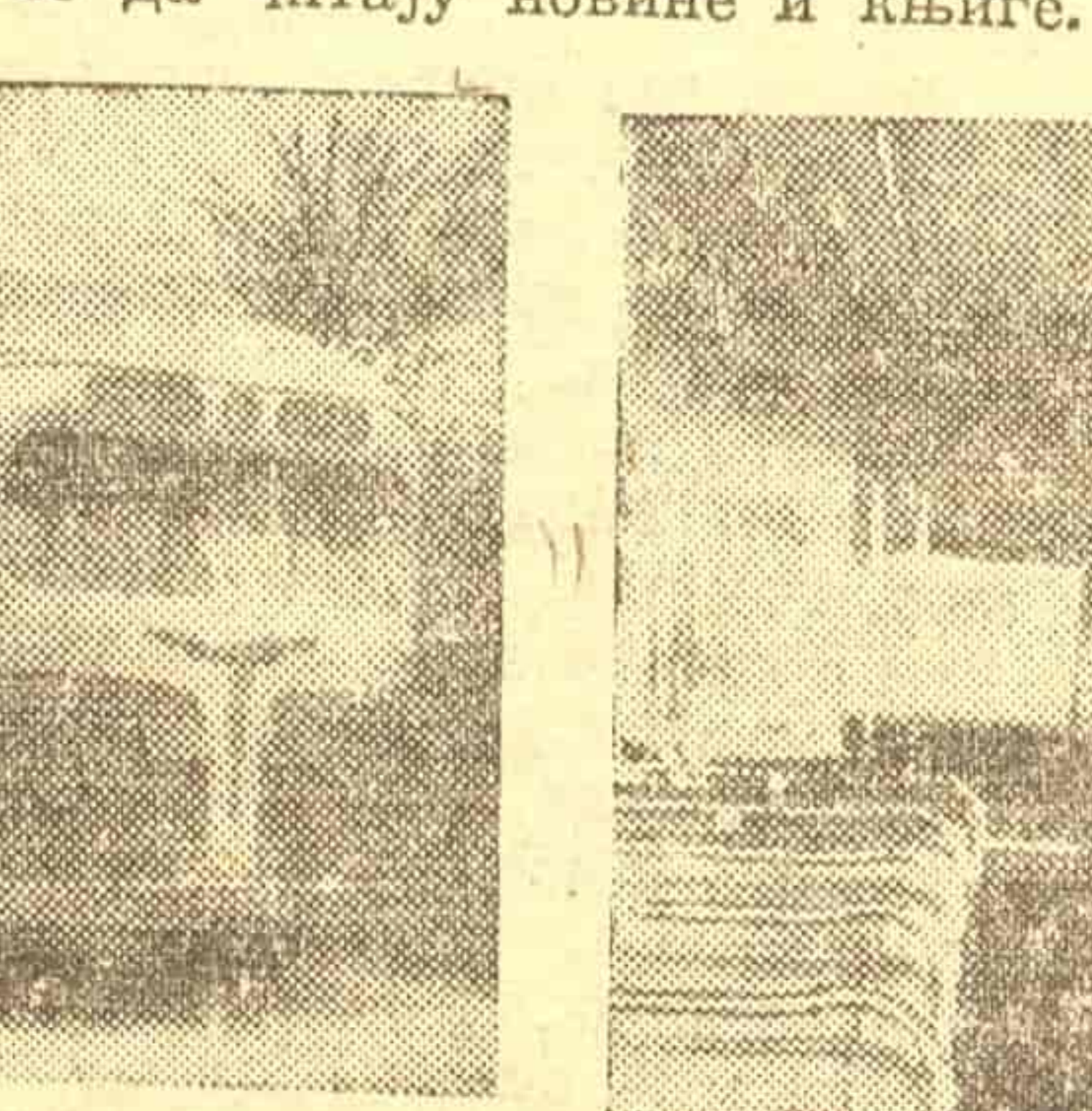
Нови тролејбус конструисан је по угледу на тип ЛТВ-4а, али са извесним изменама у конструкцији — каже Попов. Приликом пројектовања тролејбуса конструкторска група руководила се задатком да створи одлична кола, врло подесна за искоришћавање, лепа по спољњем и унутрашњем изгледу, са удобним салониом и највећим погодностима за путнике. Повећали смо обим тролејбуса и тако успели да ко-

ла новог типа могу примити до 70 путника, док је стари тролејбус примао само 53 путника. Број седишта такође је повећан — са 33 на четрдесет. Прозаз је сада много шири, што пружа путницима већу удобност. Седишта су мека, опшивена мрком кожом, која је

Нови московски тролејбус

у потпуном складу са изгледом унутрашњости кола. Прозори су добили у висини. Платае осветљења решено је тако да тролејбус добија знатно већу количину природне и вештачке светлости. Захваљујући томе путници ће моћи и увече да читају новине и књиге.

Унутрашњи изглед тролејбуса

КУЛТУРНИ ЖИВОТ

ПОВОДОМ КОНКУРСА ГРАДСКОГ КУЛТУРНОГ ОДБОРА ЗА ЈЕДНОЧИНКУ

Међу једночинкама које су stigale за конкурс Градског културног одбора није било ни једне која би заслуживала прву награду. Код нас многи пишу драме. Али већином пишу драме људи који не умеју да пишу, док они који умеју да пишу не пишу драме. Има и таквих који умеју да пишу и пишу драме — а не умеју да пишу драме. Они не воде довољно рачуна о томе да се драма битно разликује од песме, и стиховане и прозе, или приповестке.

И многи од учесника у конкурсима очитовани су мислима да се драма састоји у томе да нека лица на позорници говоре, извршавају неке поступке, у једном од примљених списа на 30 страна без прорече људи говоре о извојеној завеси Черчиллова. То што говоре углавном је тачно, местимиче чак и дубокито, и све би то могло да се каже на некој конференцији или у новинама, усменим или штампаним. Али узимајући чланке разних новина о једној теми и распоређујући реченице тако да једне говоре једно лице, друге друго итд., ми можемо да дођемо само дијалогизовану поемку, а не драму.

своди на то да писмени понекад који сат раније могу сазнати садржај примљених писма. У другом једном комаду млади пар напредних схватања вечава се без пристанка реакционарних родитеља, тачније: без њиховог претходног пристанка. Но зар такву исту смелост и самосталност нису показивале чак и размажане малограђанске шипарне из наших вредатних лапидара? Зар се дубока супротност између реакционарне острине и напредне омладине данас може решавати одустајањем од родитељског благослова?

Писац драмског дела мора тачно да познаје проблем који обрађује, да га излаже истинито, без изнатоперавања, а решење за које се залаже мора недвосмислено и природно да произлази из радње, из спора између истинитих приказаних сукобљених личности. Врло раширено изнатоперавање је у томе да се једна лица очрне или изврну потсмеху, а друга идеализују. Тако један аутор упозорјева да су једине две личности које заступају реакционарна схватања, бивши полицијски пи-

сар и његов син, «комична лица». Комика је оправдана ако произлази из верно, истинито приказивања карактера и односа. Али када се живим личностима навлази противстава беквотина карикатура, онда се не само изопачује стварност него и одузима озбиљност противнику, умањује његов значај и тиме прикрива опасност његових поступака.

Многи мисле да је једночинку лако написати, свакако много лакше него дело у 3 чина или чак у 5 чинова. Међутим, и ово што смо навели показује већ колико тога треба да је садржано у драмском делу; сажети то у тесни оквир једног јединог чина није ни лако ни просто. Но ако неко не само жели него и уме да пише, да пише истинито, ако своју идеју уме да изради очигледно, кроз драмско излагање, ако јасно види не само проблем него и његово решење, он ће успети да својим комадом обогати оскудни репертоар наших аматерских позоришних трупа.

Х. КЛАЈН

Нездрава појава у нашем уметничком животу

Културно - просветни одбор Шестог рејона објавио је преко пленума фронта пред недељу, 8 ов. месеца, да ће се у недељу у вече на летњој позорници Шестог рејона одржати вече народних песама уз пратњу радио - оркестра. За ову приредбу у Шестом рејону владало је велико интересовање, међутим, она у недељу није одржана.

Заинтересовао сам се код Просветног одбора због чега? Добио сам следеће објашњење: било нам је немогуће да примимо тако велику материјалну обавезу, јер нам је преко музичког одељења радио-станице дато обавештење да би гостовање оркестра са пет радиопевача (укупно око двадесет лица) стајало 5.000 динара за једно вече. Напоменуто је да би то уствари било са попустом, јер се иначе плаћа 300 динара сваком учеснику. На моју тврдњу да је то прескупо добио сам одговор да је, на против та цена доста солидна с обзиром на хонораре које наплаћују други уметници.

Обавештен сам затим да су 30 августа, приликом свечаног отварања летње позорнице коју је добрим делом подигао народ Шестог рејона добровољним радом, гостовали наши познати уметници Жарко Цвејић и Драгутиновић. Да је Цвејић том приликом отпевао три песме а Драгутиновић играо у кратком комаду „Домаћи мир“ од Пуртелина и да су за то своје гостовање узели сваки по 1.000 динара. Затим је речено да је друг Драгутиновић, с којим је ово гостовање уговорено, изјавио да Управа позорница и синдикална управа стоје на гледишту да „прваци“

Опере и Драме за своја гостовања треба да наплаће такав хонорар. Разлог овоме је тај да поменути уметнике не би сувише позивали због чега би они могли да покваре орган, а и „да не би постали сувише обични“, због чега би публика ређе долазила у позориште.

Од одговорног лица из Управе позоришта добио сам у погледу хонорара уметника следеће објашњење: Ни управа позоришта ни управа синдикалне подружнице нису одредиле никакв хонорар за гостовања појединих „чланова. Пракса је да „прваци“ Опере на гостовању уз јаке напрезање (свакако не за петнаест до двадесет минута певања) узимају до 1.000 динара. „Прваци“ драме обично за једно гостовање узимају до 500 динара. На моје тражење да ми друг каже лица која се рачунају у „прваке“ измишљају осталих чуо сам и име Жарка Цвејића, али Драгутиновић није био поменути. Касније сам се сетрио да је требало питати да ли можда има и „дуплих првака“, пошто је „првак“ Драгутиновић наплатио 2 пута 500.

Грађани Шестог рејона дали су преко 100.000 бесплатних добровољних радних сати, али с друге стране за 15 до 20 минута гостовања они морају нашим уметницима да плаћају масне хонораре.

Интересује ме такође да ли су горе наведени наши уметници збиља мислили да ће овим својим гостовањем поменути рад на културно-просветном пољу, јер је друг Драгутиновић знао да је чист приход био намењен у те сврхе.

Зоран СТОЈАНОВИЋ

Рад културно-уметничких друштава са националним и покрајинским обележјем

По ослобођењу формирања су културно - уметничка друштва са националним и покрајинским обележјем — Словенаца; Истра, Примораца и Горана; Личана, Бановаца и Кордунаца; Босанаца и Херцеговаца; Македонаца; Црногораца; Војвођана; Шитара...

Сва та друштва треба да раде на оживљавању своје националне културно-историје прошлости. Међутим, ако се прегледа њихов репертоар види се да је он врло оскудан, да често није једино изабран, да на пр. Словенци нису узели ниједну ствар од И.

вана Цанкара итд. Исто тако су изабрали само по једну песму О. Јупана, чинча, Грегорића и две од Кајуџа. Требао би свим силама настојати да се изнесу уметнички јаке ствари, да се заиста осети дух и живот народа. Кад наступи једно такво културно-уметничко друштво оно треба да нам прикаже преко својих програма културно-богатство и обичаје народа (фоуклор), тако да бисмо са свих страна од краја упознали сваки крај ФНРЈ. Тиме се и популаризује у исти час поједине истакнуте културне личности. Осим тога та друштва треба свакако да се повезу са културно - уметничким друштвима својих република, да од њих узимају поједине ствари из њиховог репертоара, да тиме свој допунују и да га обнављају.

Преко лета готово сва културно-уметничка друштва нису била у стању да пронађу нове, за лето одговарајуће форме рада. Шта више, већина њихових чланова разишла се на одмор, тако да су скоро сва друштва престала с радом. Много су ту и криви руководиоци појединих секција, који су се удаљили, а себи нису нашли замену. А све то долази у периоду појачаног међуградског такмичења.

Рад културно - уметничких друштава са националним обележјем необично је важан и користан, ако се правилно води. Има их који се труде да њихов рад, тј. рад културно - уметничких друштава са националним обележјем, води ширењу њихових обележја. Београд главни град ФНРЈ, није више главни град само једне нације, него га подједнако осећају главним грлом сви наши народи. То и јесте велики плод народноослободилачке борбе. Зато рад културно - уметничких друштава са националним обележјем, који истичу културу појединих федералних република, појединих наших народа, води ка међусобном упознавању и зближењу, води ка ширењу братства и јединства међу свим нашим народима,

ШИРОКА ДЕЛАТНОСТ Коларчевог народног универзитетa

Користећи се искуствима досадашњег рада Управа Коларчевог народног универзитета израдила је обиман и разноврстан програм рада за нову 1946-47 годину.

Као новина, уводе се циклуси од по шест предавања, који ће обухватити низ проблема из разних области науке, уметности, историје итд. Грађани ће моћи да се упишу као слушаоци појединих циклуса и у том случају ће улазити за њих бити јединице. Да би се омогућило да се са предавањима упознају и они грађани, који из било ког разлога нису могли да га слушају, биће сви циклуси отштампани у брошурама. Ове брошуре моћи ће да послуже и предавачима народних универзитета у унутрашњости. Поред ових циклуса, који ће се држати два пута недељно, то јест у току једне недеље биће три циклуса са по два часа сваки, предвиђено је сваког дана и по једно предавање са слободном темом из најразличитијих области. Управа намерава да поред научника и јавних радника из Београда, позове и предаваче из других народних република и иностранства, нарочито из Совјетског Савеза.

Обновљена зграда Коларчевог народног универзитета

Формирани су, и већ са успехом раде, течајеви руског, пољског, чешког, француског и енглеског језика. Основаће се и низ других течајева: ректорски и редакторски за потребе мале штампе у унутрашњости, стенографски, говорнички и логог читања. Течајеви логог читања и говорничтва су новина код нас.

Делатност Коларчевог универзитета не ограничава се само на то. Књижара Коларчевог универзитета треба да постане главни издавач и растурач популарне литературе. У пројекту је издавање по шест брошура месечно, које ће на популарни начин исправљати низ проблема из науке, историје, војних наука, географије, књижевности итд. Ове брошуре нарочито су намењене предавачима из унутрашњости.

Да би се спровело систематско стварање библиотеке по селима, књижара ће имати на расположењу библиотеке у вредности од 1000, 2000 и више динара. Тако ће грађани, који хоће да поклоне библиотеку неком селу моћи у овој књижари да купе готову библиотеку, која поседује књиге које су најпотребније за село, а да притом неће погрешити у избору. Књижара ће такође имати неколико модела за ормане за библиотеку, и посредоваће приликом наручбине истих.

Управа Коларчевог универзитета посећиваће и даље највећу пажњу раду народних универзитета у унутрашњости. Тежи се за стварањем широког кадра локалних предавача и, да би се имала тачна евиденција о њима, створиће се картотека предавача.

Досадашњи рад на културно-просветном уздицању села није у потпуности успео и због тога што се није водила једна заједничка просветна политика. Због тога се сада настоји да се створи један центар из кога ће се руководити просветном политиком и као прва фаза тих настојања је координација рада Одељења за народно просвећивање Министарства просвете Србије и Управе Коларчевог универзитета, која ће несумњиво, омогућити бољи успео у просвећивању нашег села.

С. М.

„Мајсторске“ оцене

Неки Владимир Миладиновић из Мале Крсне пао је на испиту при Окружном одбору занатских удружења у Смедереву јер није донео — прасе! („Нови дани“)

— Е, бато, за оволико петица што смо ти овде написали могло је и то прасе за 5 кила да буде теже, и барем реш печено!

НОВЕ КЊИГЕ

Мала дејка књига

(Треће коло)

Представљамо најновијег, трећег кола „Мале дејке библиотеке“ (уредник Љ. Стојковић) може се са задовољством угледати већ на први поглед да се ова колекција стално побољшава и да добија све изразитије, одређенији карактер.

С овим трећим колом учинен је пресам ранијима опет један корак напред. И овог пута води руски писац: Алексеј Толстој заступљен је једном веселом историјом о двојци мушкарчића који су се једног дана искркали из родитељске куће у потеру за пустиловинама и провели неколико часова у пуној слободи као путници и — бродоловци. Приповетка је пуна хумора, забавна и сасвим реалистична, без икаквих примеса из царства немогућности.

Што се тиче домаће књижевности за децу, којој ова библиотека посвећује у сваком свом колу по неколико свештица, што је свакако за похвалу с обзиром на садашње стање овог књижевног рода код нас, овог пута су заступљени Десанка Максимовић, Бранко Попић и Маја Зринић.

Могло би се приметити да би у таквој колекцији, поред забаве у прози и стиховима, требало читаоцима сваки пут пружити и понеку сасву са грађом из природних наука. (Ово се донеке покушава овог пута с Евалдом свеском „Невидљиви чудотворци“). Тиме би, проширивши свој план у овом правцу, ова библиотека још потпуније задовољила потребе и здраву рационалност малих читалаца.

Г. ТАРТАЉА

ког предузећа Србије, Београд 1946, стр. 392, ирилицом, 80, цена 62 динара.

Светозар Марковић: СРБИЈА НА ИСТОКУ, издање „Просвете“ издавачког предузећа Србије, Београд 1946, стр. 181, ирилицом, 80, цена 33 динара.

Велибор Гаигорић: О ЖИВОТУ И ДЕЛУ СВЕТОЗОРА МАРКОВИЋА, издање „Просвете“ издавачког предузећа Србије, Београд 1946, стр. 32, ирилицом, 80, цена 6 динара.

Мишко Крањев: СЛИКЕ, јестина библиотека свеска 16, „Просвета“, Београд 1946, стр. 30, 160, ирилицом, цена 2 динара.

П. Соколовић, Л. Борђевић и З. М. Павловић: ПРЕГЛЕД КОНТИНЕНТАЛА, издање „Просвете“ издавачког предузећа Србије, Београд 1946, стр. 232, ирилицом, 80, цена 27 динара. БУГАРСКО ДЕЧЕ ПЕСМЕ, „Просвета“, Београд 1946, превели с бугарског Сержије Састиков и Десанка Максимовић, ирилицом, 80, цена 20 динара.

ЧАСОПИС „МЛАДОСТ“

Издање је из штампе најновије, 9 број, часописа „Младост“ са следећим садржајем:

О Светозару Марковићу: Мнодрог Поповић; Светозар Марковић и књижевност; Светозар Марковић: Како су нас васпитали; Велибор Копаџић: Три песме; Скале Митић: Ми друже; Бата Цигић: Пролетне кише; Славо Јаневски: Наште изади раши; Маријан Савиштек: Оним на кришоту; Влад. Паскаљевић: Деда Марко; Радмир Константиновић: Као и лане; Вук Тривански: Свитање; Василије Казимировић: Чекање; Радослав Д. Ерић: Капуше; Милана Славковић: Девојке пред животом; Л. Тимофејевић: О језику уметничког дела; И. Фелтон: Библиографија; Ликовни прилози.

Младост излази једанпут месечно. Одговорни уредник је Душан Костић. Адреса уредништва и администрације: Београд, Краља Милутина 37/VI.

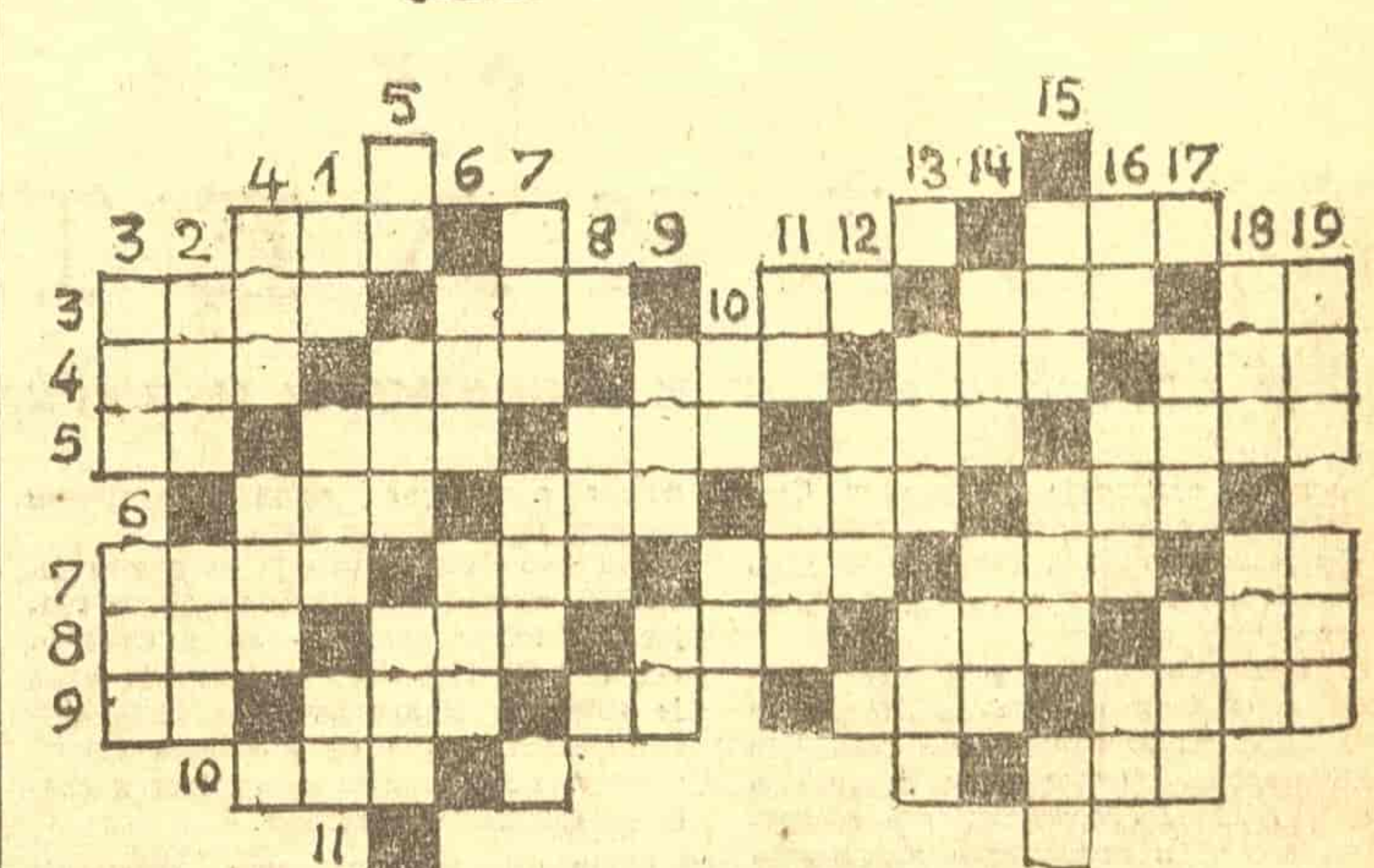
Библиографија

Дени Дидро: ОДБРАНА ДЕЛА, светски класични свеска 3, издање Државног издавачког завода Југославије, Београд 1946, стр. 434, латиницом, 80, цена 72 динара.

А. Синкер: ЦАР УГАЉ, роман преводе Стеван Ј. Миловић, издање „Просвете“ издавачког предузећа Србије, Београд 1946, стр. 378, ирилицом, 80, цена 53 динара.

Мартин Андерсен-Нексе: У БОЖЈОЈ ЗЕМЉИ, роман, преводе Стеван Миловић, издање „Просвете“ издавачког

УКРАЈИНСКИ РЕЧИ

Хоризонтално:

1) град у Кини; 2) назив, хемиска ознака за бор, свеза, река на Косову; 3) роман Ванде Василевске, фудбалска јединица, река у Сибиру, топот, лична замишница; 4) скраћенице за једну установу народне власти у Београду једна неизлечива болест, свежањ, врста спорта, одобрене (признајница); 5) свеза, врста гласа, патос, једна птица, хемиско једињење; 6) неопређен глас, индустријска биљка, препознатно средство, део круга; 7) срчана болест, задужење, чувени немачки композитор, посао, река у Француској; 8) митран, добија се цеђењем воћа, забавна, индустријска биљка, простор у коме се затварају овце; 9) запрежни прибор, натупење, лична замишница, није гледила, фарба; 10) наш рудник бахра, свеза, и сугласник и самогласник, индустријска биљка; 11) свеза.

Вертикално:

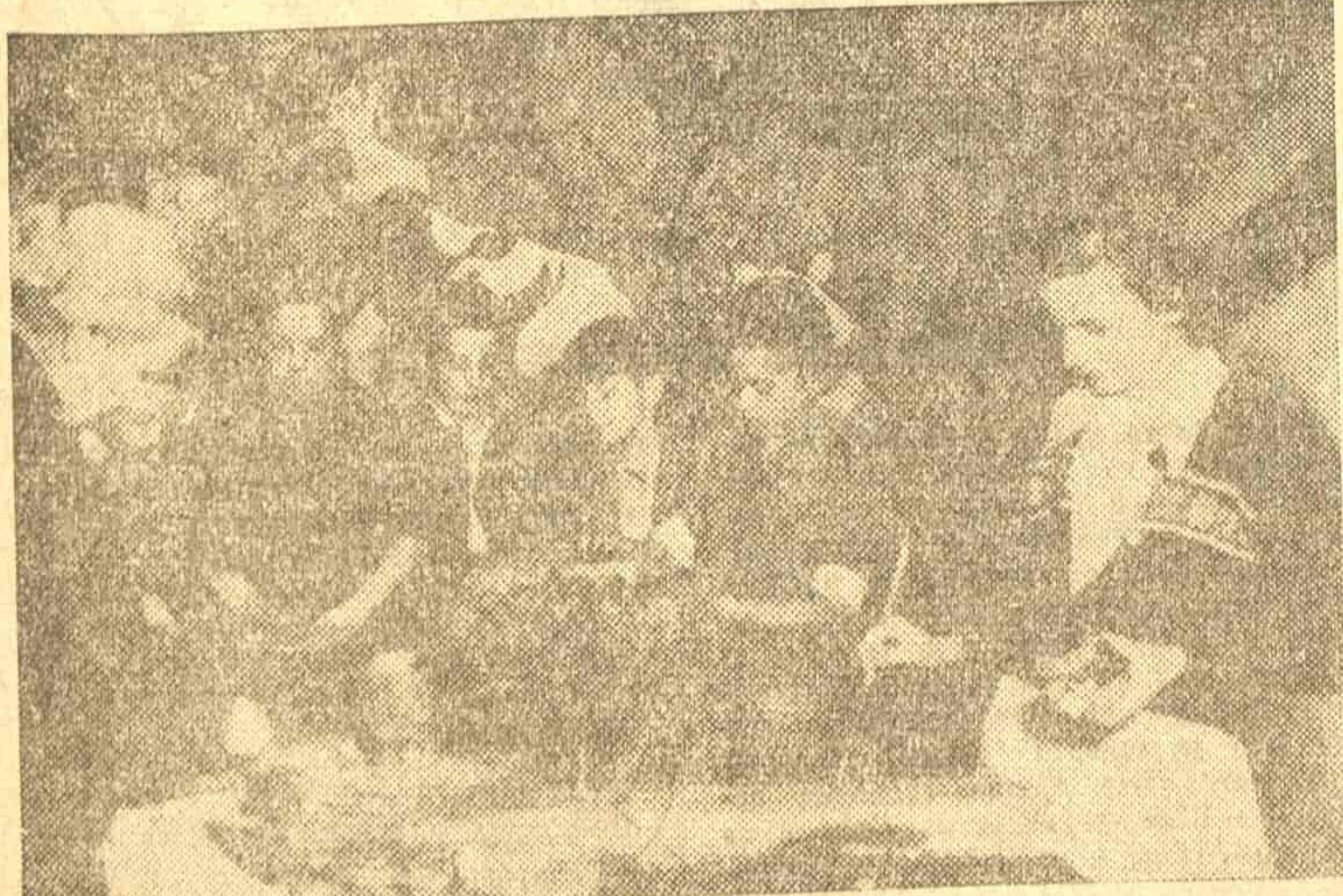
1) свеза, река у Украјини, река у северној Италији; 2) река у Босни, притока Дрине; 3) јавља се при саврењању материје, ултна замишница; 4) најчувенији француски песник XIX века, забавна игра, друго слово азбуке; 5) иницијали чувеног совјетског новинара, оквир, мрж; 6) део теразија, река у СССР; 7) домаћа животиња, биљка за зачини, свеза; 8) сугласник, наше острво, предлог; 9) нагласак, иницијали претседника српске владе; 10) предлог, хемиска ознака за барјум; 11) јединица за мерење електричног отпора, талас; 12) сугласник, проналазач бакила туберкулозе, предлог; 13) свеза, сребрка, тишина; 14) необузен, супротно од мрж.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Хоризонтално:
1) Ко; 2) она, мој; 3) са, Баба; 4) лина, роса, «Дуга»; 5) лабава виза, сено, виза; 6) алоја, Дева, рола, лотор; 7) виа, Кина, сиво, Салова; 8) Јома, мета, Сена; 9) раја, ат; 10) ока, јо; 11) ум.

Вертикално:
1) на, рива, мак; 2) оса, вена, ро; 3) на, дим; 4) бол; 5) ива, ко; 6) ма; 7) али; 8) дав; 9) ка, база, се; 10) у; 11) о, маса, рита, ом; 12) оба, ова, ар; 13) ја, дело, сто; 14) Уна, се; 15) го, лан; 16. а, вјда; 16) Иго (Виктор); 17) лов; 18) ара.

ИЗЛОЖБА ЗА ПИОНИРЕ биће отворена 1 октобра

У току припремања изложбе пионир су помагали на изради глинастих предмета

У СУБОТУ ИЗПАЗИ ЧОВИ 60 БРОЈ ИЛУСТРОВАНОГ ЛИСТА „Зула“

ЦЕНА БРОЈУ 6 ДИН.

ПОВОДОМ ПОСЛЕДЊИХ ИНЦИДЕНАТА

Шта се догађа на нашем хиподрому?

Подизање коњарства на виши ступањ је један од задатака у изградњи наше народне привреде. Наше коњарство као и сви сектори народне привреде претрпело је у рату велике штете. Пошто је коњ важан фактор у привреди, омах после ослобођења земље наметала се потреба што хитније обнављања коњарства. Да би се одабрала најбоља грла за прилода, употребљено је средство које је у целом свету познато као најтачније: коњске трке.

Пре рата је тркариште била модна ревија екстравагантних монденокских света, место за извођење ненормалних егзибиција и упозавање небројених добрих или рђавих замаскираних малверзиција. Тркариште је тада постало синоним прљавштине, хохигаперерија и лоповлука. Тренери и јакчици удешавали су ред доласка грла на циљ према главној сврси, а не према интересима и букмекера или према својом сопственом клађењу на тотализатору.

Почеле су коњске трке у новој ФНРЈ. Многи добронамерни посматрачи сумњиво су вртили главом на уверавања да се неће наставити старом праксом. Они су на тркаришту видели углавном исте људе од пре рата и из времена окупације. На тркаришту опет су били пуним лепих речи којима су стављали крст на све своје раније грехове.

И догодило се чудно. Овогодишња тркачка сезона почела је сасвим нормално. Победе су освајале добре, тешке и оштре борбе током целе трке и у завршници. Гледаоци су уживали у лепој борби и поздрављали победника. Нова публика исправило је схватила трке. Нигде се није чуо глас протеста. Изгледало је да је тркариште пребрло своју кризу.

Али... Нормализовање стања на тркаришту било је само привидно. Стари дух, досада тактички сакривен, поново је избио на површину. Пре неколико недеља на тркаришту је почео званично да се појављује недовољна, а публици се усукмешала. »Зар опет?« — питали су се многи у чуду.

Један део штампе заузео је исправан став. У неколико наврата критикован је овакав рад на тркаришту и захтевао се хитне мере за онемогућавање изгредика. Али се из недеље у недељу понављају прљави случајеви. Удешава се ред доласка на трампа.

Велики број руководећих на тркаришту су добронамерни. Али они изгледа да не могу да схвате да су могући овакви поступци тренера и јакчаца. Или пак, у жељи да на тркаришту остану ипак све снаге, прибегивају ситним казнама, које редовно подстижу супротан ефекат. И управа синдикатне подружнице професионалних тренера и јакчаца заступа у свом писму упућеном редакцији београдских листова гледиште »применљивања постепених казни од прсте до најтеже«. А стање на београдском тркаришту може да се поправи само обрнутим редом казни и искључењем кривца са хиподрома. Применљивање ситних казни на тркаришту није ништа ново и оне увек само погоршавају и онако нездраво стање на хиподрому.

Ко је крив за све ово? По мишљењу управе синдикатне подружнице професионалних тренера и јакчаца главни кривци су гледаоци, који »рачуниски и скорнишави сваку ма и најмању грешку да унесу забуну у способност организације на овом пољу. Има и тога и ова би констатација донекле била тачна када би на тркаришту протестовала само једна група људи. А шта управа синдикатне подружнице каже за членицима од огромна већина гледалаца протестује?

А у други план ставља управа подружнице кривицу професионалаца, умањујући је у толикој мери да је врло тешко и видети је. У писму стоји: »Признајемо да има кривце до професионалаца, али треба знати да ово није у злој намери, већ само због несавесности и несхватња нашег коњарства или сасвим случајно, јер ко ради тај и грешни.«

Ето чиме управа подружнице правдо ради својих чланова заборављајући да управо несавесни људи могу чинити злонамерне поступке уперене против наше народне привреде. Управа подружнице протестује против бацања љаге на њене чланове. Ово извесно

професионалце сигурно неће поправити.

Шта се све догодило у последње време на хиподрому?

Приликом доласка грла на циљ у двојачкој трци првога септембра фаворит Истранка стигла је на циљ иза свих грла и то радном стазом. Членици да је баш фаворит Истранка изишла из стазе. Донесене су противуречне одауке. Коментар су трке донели су одауку којом су казнили јакчаца грла Керч Јовановића зато што је гурањем избацио Истранку са стазе. Управа подружнице, међутим, објашњава овај догађај једино »случајном« членицима што је на месту догађаја ограда отворена и што је сва двојачка врло тешко руковати. Већина гледалаца пак, напала је јакчаца Личанина да је намерно искочио са главне стазе. Трка је поштена и према томе објашњење управе подружнице једино није тачно, док је једино од претосталих сигурно тачно. Да ли је крив Јовановић или Личанин? У сваком случају професионални јакчац. Кажњен је Јовановић минималном казном.

Истог дана у једној другој трци стартовали су на 1800 метара Винко, Поцерка, Вила и Дубравка II. Познато је да је ово искуствен дугачка стаза за Поцерку. Са старта она је поведла док су Јовановић и Анд Стојић намерно задржавали своја грла. Тек пред циљем, кад се Поцерка више није могла стићи, они су почели са форсирањем својих грла, вероватно у намери да обману публику. Напао сам се за време трке на судиској трибини са коментарима и они су изражавали свој револт због овако скандалозног јакчаца. После трке јакчици су казњени малим новчаним казнама и све се на томе свршило. А ово је био јасан пример лажирања трке. Публика је оправдало протестовала.

Да јакчици мисле да су незаметни, може показати и овај пример. Ђока Марковић је неколико пута, у намери да побегне, на старту отметао правилан пољазак грла. Није био кажњен. У другој трци он је својим грлом грубо пресекао стазу другима пред циљем. Кажњен је новчано. На казну је реаговао ревно: »Само тако наставити да ћете кроз крајко време оставити без јакчаца. Ту је он мислио на казне.«

У недељу, 8 септембра, јакчац Идеала II Петра Константиновића ударио је корбачем пред циљем овог противника јакчаца. Грло је стигло друго на циљ и оправдало дисквалификовање а јакчац кажњен нејакчацем за извесно време, ма да га је требало искључити са тркаришта. Ето, каквим се прљавим триковима служи један професионални јакчац.

А шта је било претпрошле недеље? У првој трци јакчац Морнара је намерно задржавао грло и дошао, након је био фаворит, тек трећи на циљу. Публика је ово приметила и бучно негодовала.

У трци двојачка Личанин је са великим фаворитом Истранком дошао на циљ задржано, држећи затегнуто дигине. Мотивација са узењама била је нетачна, јер су исте биле у исправном стању.

У шестој трци стартовала су три грла. Кларн је позната као далеко боља од своје шталске другарице Моравије, па ипак је стигла на циљ далеко иза ње. Опет је Личанин задржао грло. Сада се сасвим оправдало намеће питање да ли Личанин јакше по инструкцијама свога тренера Милорада Поповића? А ако су инструкције тренера онакве како их Личанин у трци примењује онда би требало позвати Поповића на одговорност. У супротном, позвати Личанина. У сваком случају то су врло прљаве ствари.

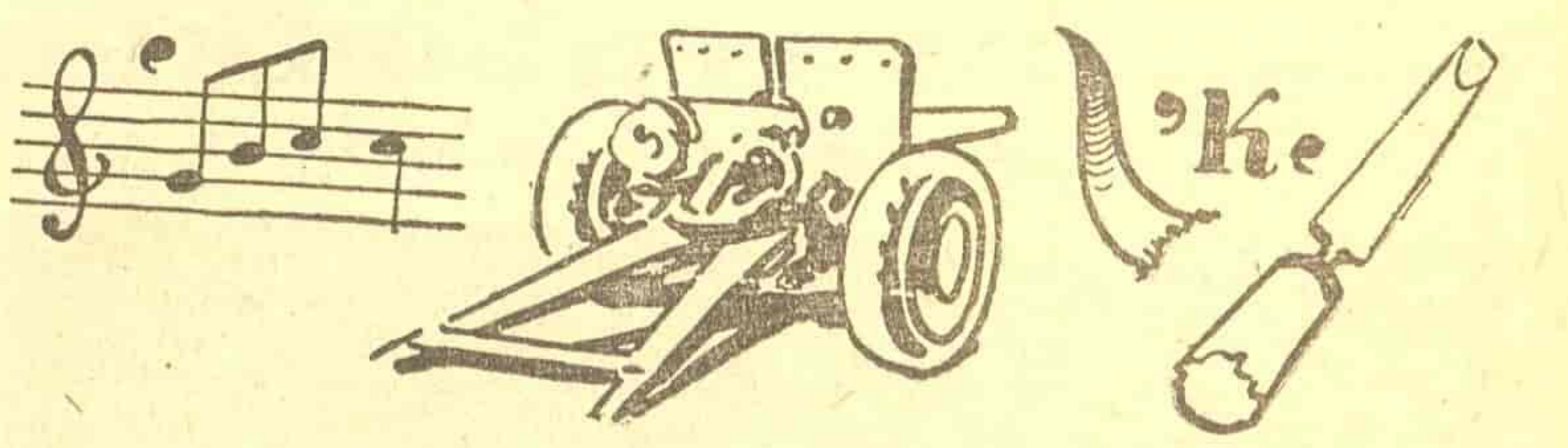
И најзад, прошле недеље је далеко најбоље грло на нашем хиподрому Београђанка стигла тек четврта. Неп јакчац Франка Парак изјавио је да је осетио за време трке да грло готово спава. Он мисли да је пре трке ова класна кобила добила успављујуће средство. После овога умало на тркаришту није дошло до туче. Надајмо се да ће нам Коло јакчаца ускоро објаснити овај случај.

Ето, зашто публика у последње време све више протестује и зашто се добија утисак да су на тркаришту ствари поиле опет по старом. Надајмо се да ће неко никак томе стати на пут.

Бранислав САРИБ

ЗА НАШЕ НАТМЛАЗЕ

Пословица у ребусу

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Каква је то птица кукавица? — Камуфлажа је кад се неки предмет или неко створење скрива на тај начин што свој изглед и боју прилагођује околини. Када се, на пример, тенкови боје зеленкасто сиво, ако је пролеће, лето и јесен, а бело, ако је зима са снегом. — Пета колона је непријатељ у твојој средини. Реч је настала отула што је генерал Франко када је 1936 повео рат против слободне републике Шпаније ишао на Мадрид са четири колоне и изјавио да у Мадриду има пету, то јест реакционаре и фашисте, скривене непријатеље слободне усред једног племенитог, пожртвованог, слободољубивог народа. — Агресор је онај који нападе другог да би отео оно што није његово. — Окупатор је онај који тако отету туђу земљу држи под својом влашћу.

Мали ребус. — Ребус. Загонетка. — Слово Р. Пословица у слици. — Чизма главу чува, шубара је квари.

Моменат са последње утакмице чехословачке репрезентације, одигране недавно у Прагу против Швајцарске: Бицан даје срећни победнички гол.

Добро нам дошли, браћо Чехословаци!

ПРВА МЕЂУНАРОДНА ФУТБАЛСКА УТАКМИЦА ПОСЛЕ ОСЛОБОЂЕЊА У БЕОГРАДУ

ЈУГОСЛАВИЈА — ЧЕХОСЛОВАЧКА

Први пут после ослобођења нашај спортској јавности указује се прилика да поздраве на спортском терену братску чехословачку фудбалску репрезентацију. Чехословачки државни тим одиграће у недељу, 29 септембра, међународну утакмицу против изабраног тима Југославије.

Прва фудбалска међународна репрезентативна утакмица у Београду после ослобођења оправдало је изазвала изванредно велико интересовање у свим спортским круговима. Стадион Централног дома Југословенске армије биће у недељу пун до последњег места, јер су све улазнице распродате још у претпродаји.

Утакмица са Чехословачком није само обична међународна фудбалска утакмица. То ће уједино бити манифестација братства и солидарности два словенска народа.

Чехословачки фудбалери одувек су примани са срдечним симпатијама од наше спортске јавности. Чехословачки фудбал, допадљив, украшен раскошним комбинацијама, омиљен је веома и код нас. Зато је гостовање чехословачких фудбалских екипа, било оне репрезентативне или не, увек представљало значајан догађај.

Чехословачка репрезентација долази нам овог пута непосредно после једне изванредно лепе победе. Недавно, у Прагу, Швајцарска је побеђена са 3:2. Швајцарска, која се оправдано сматра за моментано јед-

ну од најјачих фудбалских сила у Европи. Швајцарци, наиме, нису били у рату и за цело време ратног пожара у Швајцарској су одиграване фудбалске утакмице, тако да су играчи сачували кондицију и одржавали своју форму. После рата низ победа швајцарске репрезентације указале су на напредак швајцарског фудбала. Чехословачка је, ипак, победила и тај успех указује јасно да је чехословачки фудбал још увек снажан, да је у пуном полету и да чехословачка репрезентација може да побегне и најоштрије и најборбеније противнике.

Пре неколико месеци, на првој међународној утакмици наше репрезентације после ослобођења у Прагу, Југославија је победила Чехословачку са 2:0. То је била прва наша победа после 26 година, откако се игра међународна утакмица Југославија — Чехословачка. Недељни сусрет је реванш. Реванш на нашем терену. Али то нам не даје право да с много самопоуздања очекујемо недељни сусрет. Ма да је наша репрезентација фаворит, ослањајући се на резултате између наших и чехословачких фудбалских екипа на утакмицама после ослобођења, ипак није искључено да доживимо изненађење на свом терену. Са противником као што је Чехословачка не излази се лако на крај. То је равноправан и искусан противник, који може с лакоћом да победи и на туђем терену.

Чехословаци су наши учитељи у фудбалу. Од њих смо примили прве лекције на спортском терену и изграђивали се под утицајем њиховог систематичног учења. Наш напредак је силан и ми смо свакако достигли наше учитеље, али наша супериорност још није потпуна. Чехословачки фудбал кад заблеста, кад развије своје богате, китњасте комбинације, духовите, неодољиве, прецизне и лепе, онда је угрожена и мрежа противника и резултат испада сасвим другочије него што се очекује.

Наши репрезентативци мораће у недељу да заиграју пуном снагом, да уложу максимум напора и знања, јер само тако они могу да на недељној утакмици извуку добар резултат.

Бицан — звезда чехословачког фудбала

Најбољи играч чехословачке репрезентације свакако је Бицан, чувени интернационалац, који скоро петнаест година о-

душевљава својом игром свуда где год се појави. Бицан је сјајан техничар, индивидуалиста, мајстор у баратању лоптом. Он је недавно примио врло повољне понуде да се пресели у Италију, али их је све одбио и остао веран прашкој »Славији« и чехословачкој фудбалској репрезентацији.

Бицан је главни вођа целога тима. Од њега потичу све комбинације и он диригује игром. Његови потези су лукави, интелегентни, духовити и смислени. Његов шут је јак и прецизан. Он је најбољи стрелац чехословачког фудбала.

Бицан није млад, али он се сада налази у пуном напону, на врхунцу своје славе. Искусан и сталожан, у одличној физичкој кондицији, он је главна снага чехословачког тима.

Двадесет и трећи сусрет...

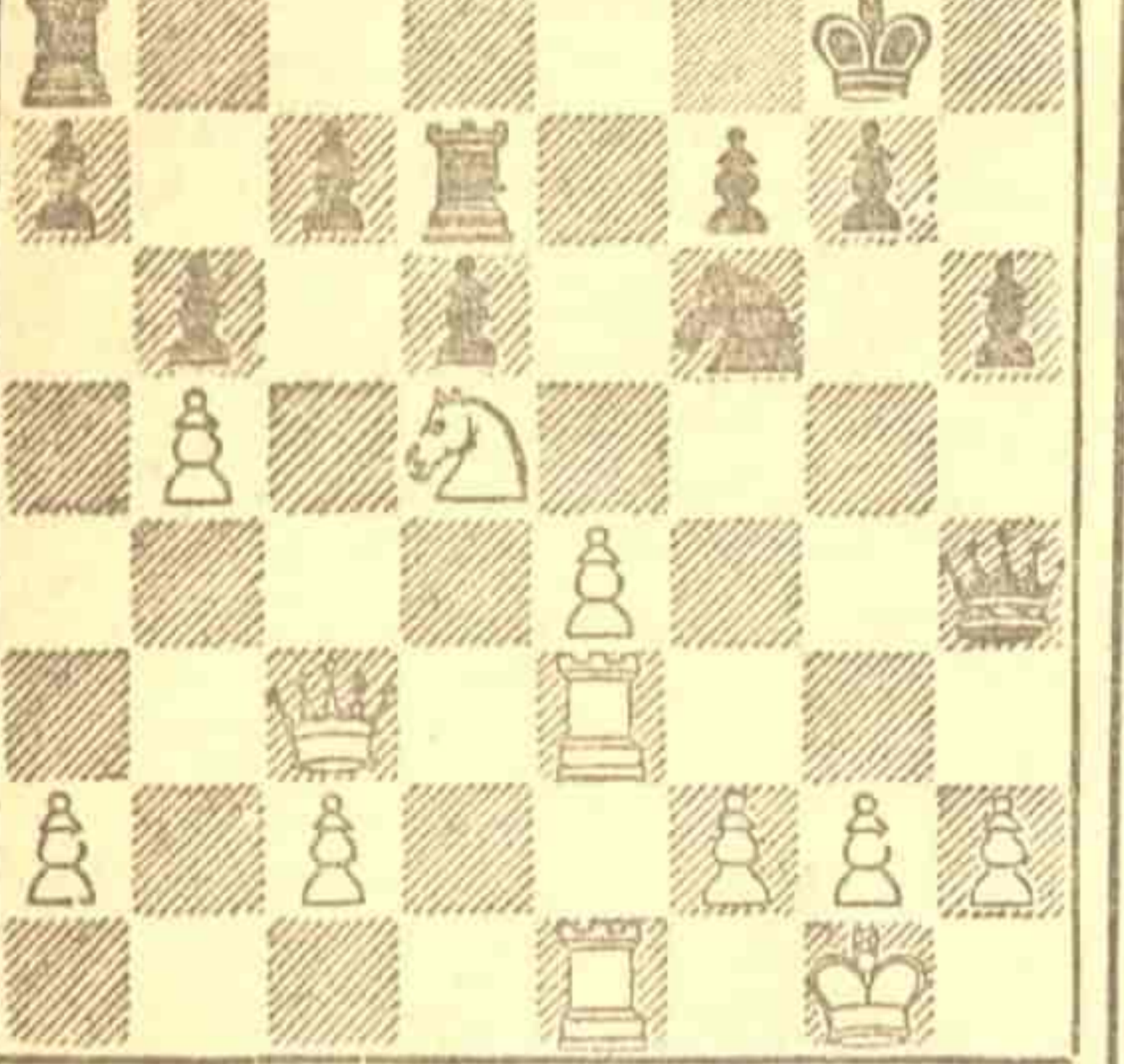
Недељна утакмица је 23 сусрет између Чехословачке и Југославије на фудбалском терену. Досада је одиграно 22 утакмице. Биланс ових сусрета је знатно повољнији у корист Чехословачке, која је, нарочито у почетку развоја нашег фудбала, добијала утакмице са убедљиво високим резултатима. Четири пута смо побеђени са седмицом! Најтеже поразе наша фудбалска репрезентација претрпела је баш у сусретима са Чехословацима.

ШАХ

Трифуновић и Глигорић учествоваће на међународном турниру у Прагу

У Прагу почиње 2 октобра велики међународни турнир на коме ће учествовати и наши одлични мајстори др Трифуновић и Глигорић. Очекује се да ће они постићи добре резултате и доказати високу класу нашег шаха. Већ прошле године оба ова мајстора постигли су на утакмицама ван земље лепе успехе. Тако је Трифуновић добио прву награду на турниру у Злину у Чехословачкој, а Глигорић на шампионату Бугарске у Софији. За престиж нашег шаха је врло важан њихов пласман у Прагу. Свака земља шаље на тај турнир своје најбоље мајсторе, па према њиховом успеху биће оцењен и квалитет шаха у Југославији. Надмодна победа наше екипе на Балканском шампионату у Београду показала је да располажемо првокласним снагама, те да можемо играти видну улогу у шаховском свету.

Ефектна комбинација чешког мајстора

У Прагу 2 октобра почиње велики међународни турнир за спомен на фашистичке жртве обичног шаховског мајстора дра Карела Трејбала и светску првакињу Веру Менчикову. Трејбала су немачки окупатори убили 1942 год. Чехословачки шах много је погођен губитком дра Трејбала. Тај мајстор био је одличан теоретичар и комбинацијар, па је једном приликом на турниру неочекивано победио и самог светског првака Алехина. У следећем примеру са шаховске олимпијаде у Варшави 1935 год. видећемо како је др Трејбал као бели на потезу навео елегантан добитак против финског мајстора Солина.

Замисао је белих да жртвом топа разбие противничко краљевско крило и изведе отуђени маневар за добитак.

- 1) Те3—g3, Кг8—f8; 2) Тg3:g7! Кf8:g7; 3) Те1—e3, Кг7—g6; 4) Те3—g3+, Sf6—g4; 5) h2—h3, h6—h5; 6) h3:g4, h5:g4; 7) Sd5—f6! Dh4:f6 8) Тg3:g4+, Df6—g5; 9) Тg4:g5+, Кg6:g5; 10) Dc3—g7+, Кg5—h5; 11) Dg7—h7+, Kh5—g5; 12) f2—f4+, Кg5:f4; 13) Dh7—f5+, Kf4—e3; 14) Df5—f2+, Ke3:e4; 15) Df2—f3+.

Бели сад добија топа на а8, после је победа бела.

ФИЛМ ЗАКЛЕТВА

Филм посвећен великим збивањима и људима Совјетског Савеза

Филм приказује историку Стаљиновог заклетва на Лењиновом гробу и живо износи градивно дело вође, који је, заједно са народом, испунио дату заклетву.

Стаљин је приказан у филму у раним периодима његове делатности у току више од 20 година као генијални вођа народа, руковођац партије и владе, градитељ социјалистичког друштва, мудри и неопходни вођа војска Отаџбинског рата. Улогу Стаљина тумачи познати глумци Геловани.

Основу филма чини живот просте руске радничке породице Петрових из Стаљинграда. Историја те породице и њених »другова« по заклетвима Грузијана Георгија, Узбека Тургулбајева и украјинског колективног Бакиана везана је са изградњом СССР, подизањем нових градова, организовањем колхоза, дизањем фабрика и електричних централа.

Филм показује њиновско - социјалистичко стварање у периодима Стаљинских пјатилетки и неразрушиво братство народа Совјетског Савеза, вођењих партијом и другом Стаљином. У филму се види величина и моћ Совјетског Савеза и морална и духовна снага совјетских људи у периоду социјалистичког стварања и у данима Отаџбинског рата.

Велики преокрет

Ускоро ће се у Београду приказивати снажни совјетски филм »Велики преокрети«, који је награђен Стаљинском наградом.

То је филм о највећој и најчувенијој бици у историји, бици која се одиграла на улицама Стаљинграда. Овде су совјетски борци остварили Стаљински план разбијања фашистичког завојевача.

Драматург филма Борис Чирсков, који одлично влада изражајним средствима књижевности и кинематографије, осећајно и снажно је приказао

живот совјетских људи у одлучним данима Отаџбинског рата.

Режисер Ермлер дао је са пуном јасношћу и пуном истином портрете совјетских команданата — људи Стаљинске школе. Сем тога показао је како је сазревао и завршио се ВЕЛИКИ ПРЕОКРЕТ битке са немачким окупаторима, који су напали на част и слободу Совјетске отаџбине.

Филм »Велики преокрети« приказује велику премоћ совјетске војне мисли, Стаљинове војне стратегије, науке и вештине.

КРАТКЕ ФИЛМСКЕ ВЕСТИ

Чаплинов нови филм »Комедија о убиствима«, у режији Роберта Флораја није био одобрен за претходној пензију бивше Хејсове, данас Џонстонове, организације филмских произво-

ђача. Филм је инспирисан чувеном афером париског убице жена Ланарија. Чарли Чаплин је, међутим, продужио са снимањем филма и дао изјаву, у којој је нагласио да он не мора тај филм приказати у Сједињеним Државама.

Успели совјетски позоришни комад »Брандбуршка капија« служи као основа за нови филм, који режирва Б. Бабочкин.

Пољска филмска индустрија је опет прорадила. Spreма се снимање 4 уметничка филма, чије радње падају у време нацистичке окупације.

У филмској индустрији у Совјетском Савезу запослено је данас 88.000 људи. На крају пјатилетке попеће се овај број на 178 хиљада.

Једна сцена из филма »Заклетва«